

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ διαπρεποῦς λογίου κ. Δ. Βικέλα ἐδημοσιεύθη γαλλιστὶ εἰς τὴν «Κυανὴν Ἐπιθεώρησιν» (Revue Bleue) κατ' Αὐγούστον τοῦ 1899, ἔκτοτε δὲ ὑπεστέθημεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ. Σ. τ. Δ.

Η ΚΡΗΤΗ ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ

Ἡ Κρήτη ἐκτελεῖ κατὰ τὸ παρὸν τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐλευθερίας. Ἡ αὐτονομία τῆς δὲν εἶνε πλέον λέξις κενή. Αἱ τέσσαρες Μεγάλαι Δυνάμεις, εἰς ἃς ὀφείλει τὴν χειραφέτησίν τῆς, ἀπέσυραν ἀλληλοδιαδόχως τὸ κύριον μέρος τῶν ἐαυτῶν στρατευμάτων ἀφήσασαι, ἐν τῇ νήσῳ ἐν μόνον τάγμα ἐκάστη. Πρὸ τινων ἐβδομάδων συνταγμα γαλλικὸν διαικούμενον ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Σπιτιέρ ἀπήρχετο, μετὰ συγκινήσεως ἀποχαριετιζόμενον παρὰ τοῦ ἡγεμόνος καὶ τῶν κατοίκων. Τὴν 24 Ἰουνίου ἦτο ἡ σειρά τῶν Ἰταλῶν. Τοὺς Ἰταλοὺς στρατιώτας παρατεταγμένους εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν τῶν Χανίων, ἀπέναντι τῶν γαλλικῶν, ἀγγλικῶν καὶ ρωσικῶν ἀποσπασμάτων ἐπεθεώρησεν ὁ πρίγκιψ Γεώργιος, φέρων στολὴν ἑλληνοσ ναυάρχου. Εἰς τὴν ἐνθερμον τοῦ πρίγκιπος προσφώνησιν ἀπήντησεν ὁ συνταγματάρχης Κρίσπος διὰ λογυδρίου, οὗ ἐκάστη λέξις ἐξήρχετο ἀπὸ καρδίας στρατιώτου. Μετὰ τὸν πρίγκιπα, ὁ δήμαρχος Χανίων ἐξέφρασεν ὡσαύτως τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν κατοίκων. Ὑπερμεγέθεις ἀνθοδέσμαι προσηέχθησαν πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς, κλαδίον δὲ ὀάρνης προσηρόσθη εἰς τὴν κομβιοδόχην ἐκάστου στρατιώτου. Εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος καὶ τῆς Κρήτης ἐπευφημίας τῶν Ἰταλῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπήχησεων τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν ἀνακρουουσῶν τοὺς ἔθνικοὺς ὕμνους τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, ἀπήντων ἐπευφημίαι ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας· ἡ στρατιωτικὴ τελετὴ ἔληξε καὶ οἱ ἀγαθοὶ στρατιῶται ἀπῆλθον πρὸς ἐπιβίθασιν, ζῶντες ἄσματα τῆς πατρίδος των.

Ἐκ πάντων τῶν ὑπηρετησάντων ἐν Κρήτῃ οἱ Ἰταλοὶ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων ἠσθάνοντο ὅτι εὐρίσκοντο αὐτόθι ἐν χώρᾳ ξένη. Πικρετὸς τοῦ κλίματος καὶ τῶν ἠθῶν, τὰ ὄρατὰ ἀκόμη ἔχγη τοῦ παρελθόντος πολλακίς θὰ ἐπλάνησαν αὐτοὺς ὥστε νὰ νομίσωσιν ὅτι εὐρίσκοντο ἐν τῇ ἰδίᾳ των χώρᾳ. Τὰ τείχη, ἅτινα μετὰ τὴν καταναγκαστικὴν ἀπέλασιν τῶν Τούρκων, κατέλαβον αὐτοὶ μετὰ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν στρατευμάτων, ἀνηγέρθησαν ὑπὸ τῶν Βενετῶν. Ἀνωθὲν τινων πυλῶν φαίνεται ἀκόμη ἠρωτοθηριασμένος ὁ λέων τοῦ

ἁγίου Μάρκου. Ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἡμισυ αἰῶνας ἡ Κρήτη διετέλεσεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Βενετῶν. Οἱ Κρήτες δὲν εἶχον λόγους νὰ διαῶσιν νῦν χαριστημένοι ὑπὸ τὴν ξένην ταύτην κυριαρχίαν. Ἐδῆσεν ὅμως νὰ λυπηθῶσι διὰ τὴν στέρησίν τῆς, ὅτε ὑπέκυψαν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν.

Μετὰ τῶν ἱστορικῶν τοῦτων ἀναμνήσεων ἀνεμιγνύετο ἄρα γε ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τις τάσις ἐπωφελείας ἐξ αὐτῶν; Δὲν τὸ πιστεύομεν. Ἐν τούτοις ὑπῆρξαν τοιαῦται ὑπόνοιαι οὐ μόνον εἰς βάρος τῶν Ἰταλῶν, ἀλλὰ καὶ τινων ἐκ τῶν ἄλλων Δυνάμεων, ὧν ἡ σημαία ἐκυμάτισεν ἢ κυματίζει ἀκόμη ἐπὶ τοῦ κρητικῆς ἐδάφους. Ἡ ἀλληλοδιαδόχος ἀναχώρησις τῶν ξένων στρατευμάτων κατασιγάζει παντελῶς τὰς τοιαύτας ἀμοιβαίας δυσπιστίας, αἵτινες πολλακίς εὖρον ἀπήχησιν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ. Αἱ τέσσαρες ἐλευθερώτρια Δυνάμεις καταθέτουσιν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην τὴν μέχρι τοῦδε παρ' αὐτῶν ἐξασκηθεῖσαν στρατιωτικὴν ἐξουσίαν. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἦδη ἀπὸ τῆς 24 Ἰουνίου κυβερνᾶται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς αὐτονομῆς κρητικῆς Κυβερνήσεως, τὸ δὲ ἀνατολικὸν ἀπὸ τῆς 24 Ἰουλίου. Ἡ παράταξις ἄλλως τῆς διαμονῆς τῶν ξένων φρουρῶν ἐθεωρήθη ὡς δαίγμα κατασφάνες τοῦ εὐμενοῦς ἐνδιαφέροντος, ὅπερ αἱ τέσσαρες Μεγάλαι Δυνάμεις ἐξηκολούθουν νὰ δεικνύωσιν ὑπὲρ τῆς εὐμερίας τῆς αὐτονομῆς νήσου. Νῦν ἡ Κυβέρνησις τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου ἐνεργεῖ ὅπως ἀνακουφίσῃ τὰ βάρη τῶν ξενικῶν στρατευμάτων διὰ τοῦ σχηματισμοῦ σώματος ἐγχωρίου χωροφυλακῆς, συγκεκριμένης ἐκ χιλίων διακοσίων περίπου ἀνδρῶν.

Ἐπαξιωματικοὶ Ἰταλοὶ ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἐνὸς λοχαγοῦ τῆς χωροφυλακῆς γενναιοφρόνως παρεχωρήθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ὅπως διοργανώσωσι τὸ σῶμα τῶν Κρητῶν χωροφυλακῶν, οὗς βλέπομεν ἤδη ἐκτελοῦντας τὴν ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν ἐν τοῖς Χανίοις καὶ εἰς τὰ περίξ. Εἰσὶν οἱ ἄνδρες οὗτοι ναυροὶ, ὑψηλοῦ ἀναστήματος, φέροντες ἀγερώχως τὴν κομψὴν αὐτῶν στολὴν, ἧς τὸ σχῆδιον κατηρητίσθη, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ ἑλληνος βασιλοπαιδὸς Νικολάου· ἠμοιάζουσα πρὸς τὸ ἔθνικόν ἐνδυματῶν νησιωτῶν, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρυθρὸν ὑπενώτην, ἀπὸ βραχὺ ἀμπέχον βαθείας κυανοῦ χρώματος, ἀναξυρίδας φουσκωμένας, κατερχομένας μέχρι γόνατος καὶ ὑποδήματα ἐκ λευκοῦ δέρματος, ὧν ἡ χρῆσις ἐν Κρήτῃ εἶνε, ὡς φαίνεται, παναρχαία· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς, κάλυμμα μέλαν μετὰ τοῦ ἐθνοσήμου συμπληροῖ τὴν στολὴν. Κατὰ τὸ Σύνταγμα μέλλει νὰ ὀργανωθῇ καὶ ἐθνοφυλακῆ.

έχουσα τὴν θητεία ὑποχρεωτικὴν. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ σώματος τούτου δὲν θὰ παρουσιάσῃ δυσκολίας ἐν τῇ νήσῳ, ἐνθα ὁ πρὸς τὰ ὅπλα ἔρως εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἐγγενὴς παρὰ τῷ λαῷ. Οἱ κάτοικοι γεννῶνται πολεμισταί. Οἱ τοσάκις κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐπαναληφθέντες ἀγῶνες συνετέλεσαν εἰς τὴν διάπλασιν ποιᾶς τινος στρατιωτικῆς διοργανώσεως, ἥτις μὲ ὄλην τὴν ἀτέλειαν ἴσχυσε νὰ καταβάλλῃ τοὺς Τούρκους. Ἐκαστον χωρίον ἔχει τὸν ὄπλαρχηγόν του ἐκλεγόμενον ἢ ἐπιβαλλόμενον δικαίωματι γένους ἢ ἀτομικῶν ἀνδραγαθημάτων.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐννοοῦσι νῦν ὅτι οἱ καιροὶ εὐτυχῶς μετεβλήθησαν, ὅτι ὑπάρχει Κυβέρνησις διὰ νὰ προστατεύῃ αὐτοὺς καὶ δικαστήρια διὰ ν' ἀποπέμωσιν ἴσῃ τὴν δικαιοσύνην. Τόσον δὲ καλῶς συνηθάνθησαν ὅτι τὸ τουφέκιον ὄφειλε νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τῆς ἀξίνης, ὥστε ἅμα τῇ προσκλήσει τοῦ πρίγκιπος, παρέδωκαν πάντες τὰ ὅπλα των πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς. Ἡ τοιαύτη θυσία θὰ ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς ἀλγεινή· δὲν ἀποχωρίζεται τις εὐφροσύνης τοῦ ἰδίου ὅπλου. Ἄφ' οὗ ἦτο τοῦτο τὸ ἀριστον τῶν μέσων, ὅπως ἀποδείξωσι τὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἀφοσίωσιν των. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀναζητηθῇ μετ' αὐστηρότητος, ἐὰν ἡ θυσία ἐγένετο πανταχοῦ πλήρης. Ἐκ μόνων τῶν μαχιμωτέρων ἐπαρχιῶν τῆς νήσου παρεδόθησαν πλεονα τῶν ἐπτακισχιλίων ὅπλα. Ὁ ὄπλαρχηγός, ὃν ἠρώτησα ἂν ἔμενον ἀκόμη τινὰ κεκρυμμένα, δὲν ἠθέλησε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου. Ἐχω λόγους νὰ ὑποπτεύω ὅτι, ἂν ἡ ἔρευνα ἐγένετο ἀκριβεστέρα, θ' ἀνευρίσκοντο ἀκόμη περὶ τὰ χίλια ἢ καὶ δισχίλια ὅπλα.

Τὸ Σύνταγμα, τὸ ψηφισθὲν ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κρητικῆ λαοῦ καὶ ἐλαφρῶς τροποποιηθὲν κατὰ τινὰ μέρη αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τεσσάρων Μεγάλων Δυνάμεων, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ρωσίας, ἐθεσπίσθη τὴν 10/22 Μαΐου 1899 παρὰ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος, ὑπάτου ἀρμοστοῦ τῶν ρηθεισῶν Δυνάμεων. Καίπερ καθιεροῦν τὰς ἐλευθερίας, πάσας τὰς ἐλευθερίας τὰς ἀπαραιτήτους εἰς τὸν πεπολιτισμένον βίον, τὸ Σύνταγμα τοῦτο περιέχει καὶ διατάξεις ὑπαγορευθεῖσας ὑπὸ πνεύματος ἐμφρόνως συντηρητικῆς. Ἐχει ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς ἀνάγκας λαοῦ προσφάτως χειραφετηθέντος καὶ μέλλοντος νῦν νὰ διανύσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ παιδαγωγίαν. Οἱ κρήτες νομοθέται ἐπωφελήθησαν ἐκ τῶν μαθημάτων ὅσα παρέχει ἡ ἱστορία τῶν τε μεγάλων καὶ μικρῶν ἐθνῶν, παρ' οἷς ἀπεδείχθη μέχρι τίνος σημείου δύναται νὰ φθάσῃ ἡ τοῦ κοινοβουλευτικισμοῦ κατάχρησις.

Ἡ Βουλὴ συμμερίζεται μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Οἱ βουλευταὶ ἐκλέ-

γονται δι' ἀτομικῆς ψηφοφορίας κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς ἀντιπροσώπου ἐπὶ 5,000 κατοίκων καὶ κατὰ σύστημα τὸ ὅποιον θὰ ὑποστῇ ἐπεξεργασίαν, ὥστε νὰ προστατεύωνται ἐν τῇ ἀντιπροσωπείᾳ καὶ τὰ δικαιώματα τῆς μειονοψηφίας. Οἱ βουλευταὶ δὲν δύναται νὰ κατέχουσιν ἐμπίσθους θέσεις δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς. Ἡ ἀποστολὴ των διαρκεῖ ἐπὶ δύο ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο καλοῦνται εἰς μίαν μόνην τακτικὴν σύνοδον διμηνον. Ὁ ἡγεμὼν δικαιοῦται νὰ συγκαλῇ τὴν Βουλὴν εἰς ἑξακτον σύνοδον, ὅπως ἀσχοληθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ζητήματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ διάταγμα τῆς συγκλήσεως. Ὁ ἡγεμὼν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀρνησικυρίας. Πᾶσα δὲ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, μὴ ἐπικυρωθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἐντὸς δύο μηνῶν, θεωρεῖται ἄκυρος. Ἐν καταπιεγούσῃ ἀνάγκῃ ὁ ἡγεμὼν δικαιοῦται, τῇ ὁμοθυμῶ γνῶμῃ τοῦ ὑπουργικοῦ τοῦ συμβουλίου, νὰ ὑπερβῇ τὰς ψηφισθείσας παρὰ τῆς Βουλῆς δαπάνας μέχρι τοῦ ὅρου τῶν 100 χιλιάδων φράγκων. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος εἶνε ἀπαράθιαστον, παρέχεται δὲ αὐτῷ ἐτήσιος χορηγία ἐκ 200 χιλιάδων φράγκων. Ὁ τύπος εἶνε ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ δικήματα αὐτοῦ προβλέπονται καὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου. Διὰ τὴν ἐκδοσιν ἐφημερίδος ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἥτις ὄφειλε νὰ παρέχεται τῷ αἰτοῦντι μετὰ τὴν καταβολὴν χρηματικῆς ἐγγυήσεως ἐκ δισχιλίων φράγκων. Ἐν περιπτώσει προστίμου νομιμῶς ἐπιβεβλημένου ἢ ἐκδοσῆς τῆς ἐφημερίδος διακόπτεται μέχρι τῆς ὀλοσχεροῦς αὐτοῦ πληρωμῆς. Ἡ προληπτικὴ λογοκρισία καταργεῖται. Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς ἀρμοστέας του ὁ ἡγεμὼν κέκτηται τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ ν' ἀρνηθῇ ἢ ν' ἀποσύρῃ τὴν ἄδειαν ἐκδόσεως ἐφημερίδος. Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον κατὰ προαίρεσιν δικαίωμα, ὅπερ τὸ Σύνταγμα χορηγεῖ αὐτῷ διὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς λειτουργίας τοῦ νέου πολιτεύματος.

Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐσχηματίσθη διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 27 Ἀπριλίου 1899. Οἱ ὑπουργοὶ φέρουσι τὸν τίτλον τῶν Συμβούλων, διορίζονται δὲ καὶ ἀπολύονται ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. Τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ ἡ εὐθύνη καθορίζονται διὰ σειρᾶς ἀρθρῶν ἐν τῷ Συντάγματι. Χορηγεῖ δὲ τοῦτο εἰς τὸν ἡγεμόνα κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ θεσπίζειν τοὺς ἀναγκαιούς πρὸς διοργανώσιν τῆς νέας Κρητικῆς Πολιτείας νόμους τῇ ὁμοθυμῶ γνῶμῃ τοῦ συμβουλίου καὶ συμφώνως πρὸς τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ Συντάγματος.

Οἱ σύμβουλοι τοῦ ἡγεμόνος ἐξελέγησαν μετὰ τῶν μᾶλλον διαπρεπῶν Κρητῶν, εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν πέντε, προϊστάμενοι τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐσωτερικῶν, τῶν οικονομικῶν, τῆς δικαιοσύνης, τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἀστυνομίας

ἢ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ὁ προϊστάμενος τοῦ τελευταίου τούτου ὑπουργείου εἶναι μωαμεθανός. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ὀθωμανικὸν στοιχεῖον ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ Κυβερνήσει, ὅπως ἀντιπροσωπεύεται καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ ἐτέρου βέη μουσουλμάνου εἰς τὴν νομαρχίαν Χανίων, τὴν σημαντικωτέραν τῶν πέντε τῆς νήσου νομαρχιῶν. Ἀνάλογος ἀριθμὸς κατωτέρων δημοσιῶν θέσεων παρεχωρήθη ὡσούτως εἰς μωαμεθανούς.

Οἱ πέντε σύμβουλοι μετὰ ζήσεως ἐπελήφθησαν τῶν ἔργου τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ ἀνατεθέντος ἐκάστῳ κλάδου τῆς ὑπηρεσίας. Ὁ κ. Βενιζέλος, εἰς τῶν μάλιστα διακριθέντων κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα γεγονότα, φίλος καὶ ἐνάμιλλος τοῦ κ. Σφακιανᾶκη, — πρῶταγωνιστήσαντος ἐν αὐτοῖς καὶ πρὸς λύπην κοινὴν ἀποχωρήσαντος τῶν κοινῶν ἐνεκα οἰκογενειακῶν λόγων — ὑποδειχθεὶς ὡς καταλληλότατος ἐνεκα τῶν σπανίων αὐτοῦ προσόντων ν' ἀναλάβῃ τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, κατήρτισεν ἤδη καὶ ἐθέσπισε τὸν ὄργανισμὸν τῶν δικαστηρίων. Πλὴν τῶν 15 εἰρηνοδικείων καὶ τῶν 5 πρωτοδικείων, ἰσχυρῶν πρὸς τοὺς νομούς, ἐν ἐφετεῖον ἰδρύθη ἐν Χανίοις. Δύο κακουργιοδικεῖα, τὸ ἐν ἐν Χανίοις, συγκείμενον ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐφετῶν καὶ τὸ ἕτερον ἐν Ἡρακλείῳ ἐκ τριῶν ἐφετῶν καὶ δύο δικαστῶν τοῦ ἐν τῇ εἰρημένη πόλει πρωτοδικείου, θὰ δικάζῃ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις. Ἀνώτατον Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ προέδρου, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τριῶν μελῶν τοῦ ἐφετείου θὰ ἐπιβλέπῃ περὶ τὴν λειτουργίαν τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ Συμβούλιον τοῦτο θ' ἀποφαίνεται περὶ τοῦ διορισμοῦ ἢ τῆς ἀπολύσεως τῶν δικαστῶν παντὸς βαθμοῦ, τῆς ἀπολύσεως ἐπιτροπομένης μόνον εἰς περιστάσεις προβλεπομένας καὶ ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ νόμου. Οἱ μισθοὶ τῶν δικαστῶν προσδιορίσθησαν ἐπὶ τῇ βᾶσει κλίμακος ἀνωτέρας τῆς ἐν Ἑλλάδι παραδεδεγμένης, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν παρούσαν κατάστασιν τῆς ἐπικαταλλαγῆς, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ δραχμὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς δύο τρίτα τοῦ φράγκου. Οἱ ἐν Κρήτῃ ἐρέται ἔχουσι μισθὸν 450 φράγκων χρυσῶν κατὰ μῆνα, οἱ πρωτοδίκαι 250, ὁ δὲ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν 600 φράγκα. Οἱ κάτοχοι τῶν δύο τούτων θέσεων προσληφθέντες ἐξ Ἑλλάδος διὰ τὴν διοργανώσιν τῶν δικαστηρίων ἔχουσι καὶ ἐπιμίσθιον ἐκ 200 φράγκων κατὰ μῆνα. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν εἶνε ὁ κ. Σκαλιστήρης, ἀρεοπαγίτης, ὁ δεῦτερος δὲ ὁ κ. Μπένσης, πρῶτον εἰσαγγελεὺς. Ὁ κ. Σκαλτσούνης, διακεκριμένος νομαρχίας, ὅστις ἐπὶ τριακονταετίαν ὄλην δὲν ἔπαυσε παρέχων τὴν πεφωτισμένην αὐτοῦ ἐνέργειαν ὑπὲρ τῆς Κρήτης, διορίσθη νομικός σύμβουλος τοῦ ὑπουργείου τῶν οικονομικῶν, ἐπὶ μισθῷ 600 φράγκων κατὰ μῆνα.

Ἐν συνόλῳ οἱ Κρήτες ὑπάλληλοι ἀμειβόνται ἐπαρκῶς. Τινὲς ἐχαρκτηρίσαν ὡς πολυτέλειαν περιττὴν τὴν τοιαύτην τάσιν περὶ τὸ μὴ φειδωλεῖσθαι ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τούτου. Λησμονοῦσιν ὅμως οὗτοι, νομιζόμεν, ὅτι εἶνε κακῶς ἐννοουμένη οἰκονομία τὸ μὴ ἐξασφαλίζειν τὸν ὑπάλληλον τοῦ κράτους ἀπὸ τῆς ἐνδείας. Διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὑλικῆς ἀνεξαρτησίας ἀνυψοῦται ἡ θέσις αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον καὶ διὰ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ διοικουμένους.

Οἱ πέντε νομαρχαὶ λαμβάνουσι μισθὸν 400 φράγκων ἕκαστος, πρὸς δὲ καὶ 50 φράγκα κατὰ μῆνα οἱ τῶν τεσσάρων νομαρχιῶν δι' ἔξοδα παραστάσεως. Τὸ πᾶσιν τοῦτο δὲν φαίνεται ὑπερβολικόν· δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονώμεν ὅτι τὰ πάντα εἶνε σχετικὰ. Ὁ κ. Κούνδουρος ἐκ Σφακιῶν προϊστάται τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 21 τοῦ Συντάγματος ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ἐλευθέρη, ἀρκεῖ νὰ ἐξασκῆται ὑπὸ ἀνθρώπων κατεχόντων τὰ ἐχέγγυα καὶ τὰς ἰδιότητας, ὡς προβλέπει καὶ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος. Ἡ προκαταρκτικὴ ὅμως ἐκπαίδευσις εἶνε ὑποχρεωτικὴ καὶ παρέχεται δωρεάν. Ὁ διευθύνων τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως κ. Γιαμαλάκης μετὰ τοῦ ἀξιολόγου γενικοῦ γραμματέως του κ. Περδικάρη ἀσχολοῦνται περὶ τὴν διοργανώσιν ἢ μᾶλλον περὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Ὁ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη κλονισμὸς ἀνέτρεψε πάντα τὰ πρότερον ὑπάρχοντα ἰδρύματα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰς πλεῖστα χωρία τὰ παιδιὰ συναθροίζονται ὑπὸ τὴν πύλην τοῦ ναοῦ περὶ τὸν ἱερέα, τοῦ ὁποῦ ἡ καλὴ θέλησις, ἴσως δὲ καὶ αἱ γνώσεις ἐξισοῦνται ἐνίοτε πρὸς τὰς τῶν μαθητῶν.

Ἡ ἴδρυσις προτύπου διδασκαλείου ἀποτελεῖ τὸν ζωηρότατον πόθον τῆς σήμερον. Ὡς πρὸς τὴν μέσιν ἐκπαίδευσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος γίνεται σκέψις περὶ συστάσεως ἐνὸς μόνου γυμνασίου ἐν Χανίοις.

Πάντα τὰ μέτρα ταῦτα συνδέονται μετὰ τοῦ οικονομικοῦ ζητήματος. Ὁ κ. Φρύμης, ὁ σύμβουλος, ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, εὐρίσκειται ἀπέναντι δισεπιλύτων προβλημάτων.

Ἡ γονιμότης τοῦ ἐδάφους, ἡ νομισμὴ καὶ ἡ φιλοπονία τῶν κατοίκων εἰσὶν ἐγγυήσεις ἀρκεταὶ περὶ τοῦ μέλλοντος· ἀλλὰ τὰ πρῶτα βήματα εἶνε φυσικῶ τῷ λόγῳ ἐπίπενα εἰς χώραν ἐπιμακρὸν χρόνον ἀνοργάνωτον καὶ κατεστραμμένην ὑπὸ τῶν φρικαλεωτήτων ἀπηνόους φυλετικῆς πολέμου. Αἱ οἰκίαι, αἱ ἐμπρησθεῖσαι ἢ κατεδαφισθεῖσαι ἐκ θεμελιῶν, καὶ τὰ ριζηδὸν κεκομμένα δένδρα μαρτυροῦσιν ἀκόμη μέχρι τίνος σημείου ἐφθασαν τὰ μίση. Καὶ αἱ μὲν οἰκίαι δύναται ταχέως ν' ἀνοικοδομηθῶσιν. Ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως τῶν Χανίων, καθὼς καὶ εἰς τὰ περὶ τῆς χωρὶς αἱ πυρσο-

ληθείσαι συνοικίαι ἤδη ἀνακτιζονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐξαφανισθῶσι τὰ ἔγνη τῶν διαπραχθεισῶν καταστροφῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ μὲ τὰ δένδρα, ἀπαιτεῖται δὲ καιρὸς πολὺς πρὶν ἢ αἱ νέαι φυτεῖαι τῶν ἀποκοπεισῶν ἐλαιῶν καὶ πορτοκαλεῶν ἀνταμείψωσι τοὺς κόπους τῶν καλλιεργητῶν.

ὑπὸ τὴν τουρκικὴν διοίκησιν ἄλλος πόρος εἰσοδήματος δὲν ὑπῆρχεν ἐκτὸς τῶν τελωνείων καὶ τῆς δεκάτης. Τὸ ἡμισυ τῶν τελωνιακῶν εἰσπραξέων, προωρισμένον διὰ τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον, ἐπέμπετο εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ἕτερον ἡμισυ μετὰ τῆς δεκάτης ἀπετέλουν ἔσοδα ἐτήσια κατὰ μέσον ὄρον ἐκ δέκα ἑκατομμυρίων γροσίων, ἧτοι δύο ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἡδὴ κατὰ τὸ 1834 ὁ Πάσλει (ἐν τῷ συγγράμματι του Travels in Crete) ὑπολογίζει εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν τὸ εἰσόδημα τῆς νήσου, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ γροσίου ἐκτοτε ἐξέπεσεν ἐπὶ πολὺ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἐλπίζει ἡ Κυβέρνησις νὰ φθάσῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Διὰ τὸ πρῶτον οικονομικὸν ἔτος, ἀρχόμενον τὴν 1 Σεπτεμβρίου, δὲν τολμᾷ νὰ βρασιθῇ ἐπὶ ἐσόδων ὑπερβαίνοντων τὰ ἐξοδα ἑπτὰ ἑκατομμυρίων γροσίων, ἧτοι 1,200,000 μέχρις 1,400,000 φράγκων. Ἡ Κυβέρνησις σπουδαίως ἀσχολεῖται περὶ τοῦ τρόπου τῆς αὐξήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν προϊόντων τῆς νήσου καὶ περὶ ἐφαρμογῆς συστήματος φορολογικῆς τελειοποιημένου. Ἐλθετὸς σύμβουλος, προσκεκολλημένος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ἔχει ἀποστολὴν νὰ διοργανώσῃ τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' ἡ μᾶλλον κατεπεύγουσα ἀνάγκη εἶνε ὁ πολλαπλασιασμός ἢ καλλίον εἰπεῖν ἡ δημιουργία τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας. Εἰς τὴν ὁριστὴν ἐκείνην χώραν ὑπάρχει παντελὴς ἐλλειψὶς ὕδων. Πλὴν τῶν συνδεδεσῶν τὰς κυριωτέρας πόλεις μὲ τινὰς τῶν περὶ αὐτὰς ἐξοχῶν καὶ πλὴν τινῶν ὕδων στρατιωτικῶν, χαρραχθεισῶν ἐσχάτως ὑπὸ τῶν στρατῶν τῆς κατοχῆς, δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ ἀτρυποὶ μόνον εἰς ἡμιόνους προσिताί.

[Ἐπίεται τὸ τέλος]

Δ. Ι. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΜΗΤΕΡΑ

Πρέπει σὺ σήμερα ἢ χαρὰ σου
Νὰ πλημμυρίξῃ μεσ' σ' τὰ στήθια,
Γιατὶ τὰ πιὸ γλυκὰ ὄνειρά σου
Γενῆκαν ζωντανὴ ἀλήθεια,
Ποῦ καὶ τὰ μάτια νὰ σφραλίσῃς
Τὴ βρίσκεις ψηλαφῶντας πάλι,
Ἄμα χαϊδέψῃς καὶ φιλήσῃς
Ἐνα σγουρὸ ξανθὸ κεφάλι.

15 Ἀπριλοῦ 1893

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Τὸ κάτωθι τραγικὸν ἐπεισόδιον τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἐγράφη ὑπὸ τῆς διασήμεου αὐστριακῆς συγγραφέως βαρόνης Σούττνερ, ἧτις προεξάρχει τῶν ὑπὲρ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου ἐνεργειῶν ὡς πρόεδρος τῆς φιλειρηνικῆς ἐνώσεως ἐν Αὐστρίᾳ, προσπαθεῖ δὲ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν πρὸς τὸν πόλεμον ἀποστροφὴν διὰ τῆς ἀπεικονίσεως τῶν φρικαλεοτήτων αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν ἔργων αὐτῆς, ἄτινα ἐπιδιώκουσι τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἔσχον θεωρεῖται τὸ μυθιστόρημα «Κάτω τὰ ὄπλα!» μεταφρασθὲν εἰς τὰς πλείστας τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

Σ. τ. Δ.

Ο ΓΕΡΩΝ ΙΕΡΕΥΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ παραμύθιον τῶν μαγισσῶν, ἐπηκολούθησε βραχέϊκ σιωπῇ. Ἐπειτα εἰς ἐκ τῶν ἐπισκεπτῶν μας ἠγέρθη δίδων οὕτω τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως. Ὁ κ. Χ. ἠτοιμαζέτο καὶ αὐτὸς νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ συζυγὸς μου καὶ ἐγὼ τὸν ἐκρατήσαμεν. Ἀφοῦ δὲ ἐμείναμεν μόνον,

— Τώρα, τῷ εἵπομεν, θὰ μᾶς διηγηθῆς τὸ περιστατικὸν ἐκεῖνο, ὅπως μᾶς ὑπεσχέθης.

— Ἐστῶ, εἶπεν. Θὰ τὸ διηγηθῶ, διὰ πρῶτην φοράν τώρα. Ἴσως θὰ τὸ χρησιμοποιήσητε, ὅταν σὰς δοθῇ εὐκαιρία.

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε ν' ἀναφέρω καὶ τὸ ὄνομά σας;

— Τοῦτο ὄχι, διότι θὰ ἠγείρειν ἐναντίον μου σοβαρὰς δυσχερεσκείας.

— Τότε νὰ ἦσθε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ σὰς ἀναφέρω.

Ἐμείνεν ὀλίγας στιγμὰς σιωπηλὸς μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ρίγος τὸν διέτρεξεν.

Ἐπειτα ἤρχισε νὰ διηγηθῆται:

«Τὸ γεγονός συνέβη μετὰ τὴν μάχην τῆς Ὀρλεάνης. . . Ἡ δὲ τὴν ὁριστικὴν νίκην πάλῃ εἶχε γίνῃ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν. Μᾶς εἶχον σταίλῃ ὡς προσκόπους εἰς ἓν μέρος, τοῦ ὁποίου δὲν λέγω τὸ ὄνομα, πέραν τῆς Ὀρλεάνης.

» Ἐφθάσαμεν ἐκεῖ ἐφιπποὶ, κατακόποι, μουσχευμένοι ἀπὸ τὴν βροχὴν—ἐβροχεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ὡρὰς—καὶ καταπεινασμένοι, τρία κακά, τὰ ὅποια, ἐὰν συνυπάρχουν καὶ ἐπαναλαμβάνωνται συχνὰ ἐπὶ ἐβδομάδας καὶ μῆνας, εἶνε ἱκανὰ νὰ καταπνίξουν τὸν πολεμικὸν ἐνθουσιασμόν. . .

» Ἡμεῖθα ἠναγκασμένοι νὰ προχωρῶμεν μὲ πολλὴν προφύλαξιν, ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους ἦσαν πολὺ ἐξηρηθισμένοι. Ἄν καὶ ἐγνωρίζομεν ὅτι ὁ τακτικὸς στρατὸς τῶν Γάλλων ὑπεχώρει, ἐπρεπεν ὅμως νὰ προσφυλακτώμεθα ἀπὸ τοὺς ἐλευθέρους σκοπευτάς. Οἱ δολοφόναι! Ὅλη ἡ ὀργὴ μας καὶ ἡ ἠθικὴ ἀγανάκτησις, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ ἰδέα τοῦ φόνου—ὅταν βέβαια γίνηται ὁ φόνος μεταξὺ τακτικῶν στρατῶν, διαφέρει τὸ πρᾶγμα—ἐστρέφετο κατ' αὐτῶν. Τὴν

στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἀνάμνησις τῶν ἀτάκτων συμμάτων, τὰ ὅποια οἱ πατέρες ἡμῶν τοῦ 1812 καὶ 1813 ἐσχημάτισαν κατὰ τὴν ἐκ Ρωσίας ὑποχώρησιν τῶν Γάλλων, δὲν μᾶς ἤρχετο ποσῶς εἰς τὸν νοῦν.

» Ἐπανειλημμένοι βολαὶ τουφεκίου ριπτόμεναι ἀπὸ τοὺς ἀφανεῖς ἐχθροὺς μας ἐκ τῶν θάμνων προσέβαλλον τὰς τάξεις μας· δύο ἢ τρεῖς ἐπληγήσαν καὶ ἐμείναν εἰς τὸν δρόμον, — ἀλλὰ τόσοὶ οὐδὲν λογαριάζονται.

» Τέλος κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸ ὠρισμένον μέρος. Μετὰ μίαν ἀκόμη σπυρὴν πορείας τὸ χωρίον ἐνεφανίσθη πρὸ ἡμῶν φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ γλυκίους ἐσπερινοῦ λυκόφωτος.

» Ἀκόμη τὸ βλέπω ἐνώπιόν μου ἐν τῷ μέσῳ πρασίνης κοιλάδος, μὲ τὰ περιβόλια τῶν οἰκιῶν του, μὲ τὴν μικρὰν του ἐκκλησίαν καὶ τὸ στρογγύλον κωδωνοστάσιόν του. Ὁ κώδων ἐσήμαινε τὴν ἐσπερινὴν λειτουργίαν. Πολλοὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν μας ἔκκμαν τὸν σταυρὸν των. Πόσοι ἐξ αὐτῶν θὰ ἐνεθυμούντο τὸ χωρίον των!

» Ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ μας διήλθε τοὺς δρόμους τοῦ χωρίου καλοῦσα μὲ τοὺς κρότους τοῦ τυμπάνου τὸν δῆμαρχον καὶ τὸν ἱερέα. Ὅταν καὶ ἡμεῖς εἰσῆλθομεν, οἱ δύο οὗτοι ἀντιπρόσωποι τοῦ χωρίου εὐρίσκοντο εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν ἐμπροσθεν τῆς Ἐκκλησίας.

» Τοὺς ἠρωτήσαμεν κατὰ τὴν ἐν πολέμῳ συνήθειαν ἂν ὁ ἐχθρὸς κατέλιπε τὸ χωρίον, ποῖα στρατεύματα ἐπέρασαν δι' αὐτοῦ, ποῖαν διέθυνον εἰς τὸ χωρίον ἔδωκεν ἐλευθέρους σκοπευτάς καὶ ἂν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι· καὶ τέλος προσκηρύξαμεν ἐπισήμως τὸν θάνατον κατὰ παντὸς ἐπιβούλου.

» Ἀφοῦ δὲ ἐτοποθετήσαμεν σκοποὺς ἐξω τοῦ χωρίου, ὠρίσαμεν τὰ καταλύματα, εἰς τὰ ὅποια ἡμεῖς καὶ οἱ καταπεινημένοι στρατιῶται θ' ἀνεπαύοντο. Δύο συναδελφοὶ μου καὶ ἐγὼ κατελύσαμεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐρημερίου.

» Μετὰ μίαν ὥραν ἐκαθίσκαμεν οἱ τέσσαρες—ἐκάθισε μὲζὶ μας καὶ ὁ ἐρημέριος—εἰς τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο καὶ οἶνος καὶ σιγάρα. Ἐννοεῖται ὅτι ἐφάγομεν μὲ ὄρεξιν· μετὰ τὸ φαγητὸν ἐκαπνίζομεν καὶ συνωμιλοῦμεν μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν.

» Ὁ γέρον ἐρημέριος, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο τότε ἄνω τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν, συνωμίλει μὲ τρόπον τὸσον περιποιητικὸν καὶ ἀπροσποίητον, ὥστε ἐλησημονοῦμεν ὅτι ἡμεῖθα «ἐν πολέμῳ ἐχθροί». Κατὰ τὴν νεότητά του εἶχε διέλθῃ ὀλίγα ἐτη εἰς Ἀϊθελβέργην καὶ μᾶς ἠρώτα περὶ τῆς συγχρόνου καταστάσεως τῆς πόλεως. Ἐγὼ εἶχον μείνη ἐπίσης εἰς αὐτὴν καὶ τῷ ἔδωκα ὀλίγας πληροφορίες. Εὐθύς ὡς ἀνέφερον κατὰ τύχην δρόμον ἢ ζυθοπωλεῖον γνωστὸν ἢ ἐξοχὴν, τὴν ὁποίαν ὁ γέρον ἐνεθυμείτο, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπον.

» Ἐπὶ ὡραίοι ὀφθαλμοὶ κυανοὶ καὶ διαυγεῖς! Καὶ αἱ ἀργυρίζουσαι λευκαὶ τρίχες του καὶ ὁ ἐγκάρδιος τόνος μὲ τὸν ὁποῖον ἀντικαθίστα ἐνίοτε τὸ «κύριε» διὰ τοῦ «παιδί μου» ἢ «ἀγαπητὰ μου παιδιὰ»—εἶχε τόσην ἀφελειαν καὶ ἀπλότητα εἰς ὅλον τὸ πρόσωπόν του, ὥστε πᾶσα ὑστεροβουλία καὶ πᾶσα ὀργὴ ἐφαινοντο ζῆναι εἰς αὐτόν. Μίαν ζωὴν δλόκληρον μὲ ταπεινότητα καὶ ὑπακοὴν εἶχεν ἐξασκήσῃ τὰ ἱερατικά του καθήκοντα. Καὶ ἡμᾶς δὲν μᾶς ἐθεώρει ἄλλο παρὰ γενναίους στρατιώτας, οἵτινες ἐκπληροῦν καὶ αὐτοὶ τὸ καθήκον των· πολὺ φυσικὰ. Μᾶς ἔκκαμε λόγον διὰ τὰς μικρὰς του λύπας καὶ χαράς, τὰς ἰδιαιτέρας του προτιμήσεις, τὰς συλλογὰς τῶν ἀνθέων καὶ ὀρυκτῶν, τοὺς μαθητάς του, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει ὡς οἰκογενεῖάν του, τὰ προσφιλῆ του βιβλία, εἰς τὰ ὅποια συνήθιζε καθ' ἐκάστην νὰ ζητῇ παρηγορίαν καὶ τέρψιν, τοὺς κλασσικοὺς Ἑλληνας καὶ Λατίνους συγγραφεῖς, τὸν Κορνῆλιον, τὸν Ρακίαν, τὴν Μιμησίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ—ἦτο ψυχὴ εὐσεβῆς, ὀλιγαρκῆς, εὐγενῆς! Μοῦ ἔτερπε τὴν καρδίαν ὁ γέρον αὐτὸς καὶ ἤρχισα νὰ τὸν ἀγαπῶ. Καὶ τὸν ἠγάπων περισσότερον, ἀκριβῶς διότι ἀνῆκεν εἰς ἐχθρικὸν ἔθνος· ἦτο ἀληθῶς εὐτύχημα ὅτι ἐπὶ τέλους ἤμην ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μισῶ ἓνα ἄνθρωπον, μόνον καὶ μόνον διότι ἦτο ἄλλης ἐθνικότητος! Τὴν ἰδίαν δὲ αἰσθησιν εἶχε καὶ αὐτὸς, τὸ ἔβλεπον πολὺ καλά. Μὲ τὰ εὐμενῆ βλέμματα, τὸν φιλικὸν τόνον τῆς φωνῆς μᾶς ἐνοῦσαμεν ἀμοιβαίως ὅτι δὲν ἐλέγομεν μὲ τὸ στόμα· «Εἶσαι Γάλλος, ἀλλ' εἶσαι σεβαστὸς γέρον», «εἶσθε Πρῶτσοι, ἀλλ' εἶσθε γενναῖα παιδιὰ». Ὅταν διψᾷ κανεὶς πολὺ, καὶ ὀλίγα σταγόνας εἶνε εὐεργετικαί, καὶ μετὰ μακρὰν κούρασιν αἰσθάνεται κανεὶς καλλήτερα τὴν ἀνάπαυσιν, οὕτω καὶ τώρα ὑστερα ἀπὸ τοὺς μακροὺς ἐκείνους καὶ λυσσαλέους ἀγῶνας, ἡ φυσικὴ εὐγένεια καὶ προσήνεια μᾶς ἐφαίνετο διπλασίως εὐχάριστος.

» Μὲ ὅλην τὴν κούρασιν μας ἐμείναμεν ἡμῶν πολλὰς ὥρας. Μόλις κατὰ τὴν ἐνδεκάτην διεκόψαμεν τὴν συνομιλίαν. Ὁ γέρον μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιόν μας, τὸ σπουδαστῆριόν του. Ἐντὸς αὐτοῦ ἦσαν τὰ ἐρμάρια τὰ περιέχοντα τὰς προσφιλεῖς του συλλογὰς καὶ ἡ μικρὰ του βιβλιοθήκη, καναπές ἐπεστρωμένος μὲ δέρμα, ὀλίγα καθίσματα, ἐν γραφεῖον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἦτο ἀνηρητημένη ἡ εἰκὼν ἀνθρώπου ἐπιβλητικοῦ καὶ εἰς σταυρός.

— Εἶνε ὁ πατήρ μου, μᾶς εἶπε πλησιάζων εἰς τὴν εἰκόνα τὸ φῶς. Ὑπῆρέτησε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν στρατὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ναπολέοντος. . . Τότε τὰ πράγματα ἦσαν διαφορετικά· ἡμεῖς ἡμεῖθα νικηταὶ εἰς χώραν ἐχθρικὴν. . . Εἰς τὸν κόσμον ὅλα μεταβάλλονται. Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Τώρα, καλὴνύκτα σας, θὰ ἦσθε

πολύ κουρασμένοι, πάρα πολύ, παιδιά μου, πρέπει να κοιμηθῆτε!

»Μὰς ἔσφιξε τὴν χεῖρα, πρῶτον τῶν συντρόφων μου, ἔπειτα τὴν ἰδικήν μου. Ἐγὼ δὲν εἰμ-
πόρεσα νὰ κρατηθῶ... ἔπειτα δὲν ἦτο καὶ
καμμία ἐντροπή· αὐτὸς γέρον ἐβδομηκοντούτης,
ιερεὺς, ἐγὼ παιδί, νεώτατος... ἔσκυφα λοιπὸν
τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ φιλήσω τὸ χέρι του. Ἐκεῖ-
νος τὸ ἀπέσυρε, τὸ ἔθεσε μόνον μίαν στιγμὴν
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ μοῦ ἐπανέλαβε· «καλη-
νύκτα, παιδί μου».

Ὁ κ. Χ. ἔφερε βιαίως τὴν χεῖρα εἰς τὴν
κεφαλὴν του.

— Ἄ! ἐκείνη ἡ εὐλογία!... πόσον καιρὸν
μοῦ ἐφλόγιζε τὴν κεφαλὴν!

Καὶ μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν ἐξηκολούθησεν·
«Ἐπλαγιάσαμεν ὁ ὑπολοχαγὸς Φ. εἰς τὸν κα-
ναπέν, ἐγὼ εἰς ἓν ἀνάκλιτρον, εἰς τὸ ὅποιον
ἐπλησίασα κατὰ σειρὰν δύο καθίσματα καὶ τὸ
μετέβαλα εἰς κλίνην· ὁ τρίτος συναδέλφος μου
Ρ. ἦτο τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀπεσύρθη εἰς ἓν ὀμα-
κτιον εἰς τὸ ἄκρον τῆς κατοικίας, ἀπὸ τὸ ὅποιον
ἤδυνάτο νὰ βλέπῃ ὅλον τὸ χωρίον καὶ τοὺς σκο-
πούς, τοὺς ὁποίους ἀργότερον θὰ ἐπιθεώρῃ αὐτός.

»Εἰς διάφορα μέρη τῆς κατοικίας ἐτοποθετή-
σαμεν ὀλίγους σκοπούς.

»Ἐκοιμήθην ὀλίγας ὥρας, ὅτε κρότος τουφε-
κίου μὲ ἐξύπνησε. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισα ὅτι ὠνει-
ρεύθην. Τὰς τελευταίας ἡμέρας εἶχον ἀκούσῃ
τόσους τουφεκισμούς, ὥστε συχνότατα ὁ κρότος
ἐπανελαμβάνετο κατὰ παρὰίτησιν τῆς ἀκοῆς εἰς
τὰ ὠτά μου.

»Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἠκούσθη καὶ
δεύτερος πυροβολισμὸς καὶ τρίτος. Ὁ συναδέλ-
φος μου μὲ ἐφώναξεν. Ἐφορέσαμεν μὲ βίαν τὰ
ἐνδύματά μας, ἐνῶ οἱ πυροβολισμοὶ ἐξηκολούθουν
καὶ διὰ μέσου τῶν παραθύρων ἐβλέπομεν — εἴ-
χομεν δὲ τόσον συνηθίσαι εἰς τὸ θέαμα αὐτὸ —
τὸν οὐρανὸν ἐρυθρὸν ἐκ πυρκαϊᾶς.

»Εἰς δέκα λεπτά — ἦτο μία καὶ μισὴ τότε
— συνηθροίσθημεν ὅλοι εἰς τὴν αὐλήν. Εἰς τὸ
χωρίον εἶχον πυρεβολήσῃ κατὰ τῶν ἰδικῶν μας
καὶ τὰ δύο σπιτία, ἀπὸ τὰ ὅποια εἶχον πυρεβο-
λήσῃ, ἐκκίοντο.

»Πέντε ἄνθρωποι καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Ρ.
ἔλειπον.

»Υπεθέσαμεν ὅτι ὁ ὑπολοχαγὸς ἐκαμνεν ἐπι-
θεώρησιν τῶν σκοπῶν. Ἡθέλησα νὰ εἰσέλθω εἰς
τὸ ὀμακτιὸν του, διὰ νὰ ἰδῶ ἀπὸ τὰ παράθυρα.

»Εἰς τὴν σκάλα προσέκοψα εἰς ἓν σῶμα. Στε-
ναγμοὶ βλαβεῖς, ἀλγεινοὶ ἠκούσθησαν. Ἡναψα ἓνα
σπίρτο. Ἦτο ὁ στρατιώτης ὑπέρτης τοῦ ὑπο-
λοχαγοῦ. Ἐπλεεν εἰς τὸ αἷμά του· ἔφερε μίαν
σπαθίαν εἰς τὸ στήθος καὶ μίαν πληγὴν διὰ
πελέκειος εἰς τὴν κεφαλὴν.

»Εἰς τὸ ὀμακτιὸν εὗρμεν τὸν ὑπολοχαγὸν Ρ.

νεκρὸν· ἡ κεφαλὴ του ἦτο σχεδὸν συντετριμμένη
ἀπὸ σπαθισμούς.

»Τέσσαρες στρατιῶται εἶχον δολοφονηθῆ εἰς
τὸ χωρίον.

»Εἰς τὰς πέντε τῆς πρωῆας συνεκροτήθη τὸ
στρατιωτικὸν δικαστήριον. Ὁ ἱερεὺς, ὁ δήμαρχος
καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐνεφανίσθησαν.

»Ὅλη ἡ ὑπόθεσις συνεκεφαλαιούτο εἰς τὰ
ὀλίγα ταῦτα·

»Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ ἱερέως, δασοφύλαξ, μὲ ἄλ-
λους μερικοὺς νέους τοῦ χωρίου, ἀπετέλει μέρος
μιάς συμμορίας ἐλευθέρων σκοπευτῶν εἰς τὰ περίεξ.
Εἶχον ἐπιστρέψῃ ἀπὸ χθὲς καὶ ἐπετέθησαν κατὰ
τῶν στρατιωτῶν μας ἐν καιρῷ νυκτός.

»Ἀλλὰ τώρα, τώρα εἶνε τὸ φεβερὸν.

»Εἰς ποιμὴν προχωρεῖ εἰς τὸ μέσον καὶ κηρύτ-
τει ὅτι τὴν ἐσπέραν εἶχεν ἰδῆ τὸν ἱερέα ν' ἀνοίγῃ
τὴν θύραν, ἡ ὅποια ἐβλεπεν εἰς τὴν αὐλήν.

»Ἐμνεῖνα ἐμβρόντητος, ὡς ἐὰν ἡ κατηγορία
διηθύνετο κατ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου.

— Ἀλήθεια; ἀλήθεια; ἀνεφώνησα εἰς τὸν
ἐφημέριον.

»Υψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ παρετήρησε μὲ
τοὺς ὠραίους κυανοὺς ὀφθαλμούς του.

— Ναί, ἀπεκρίθη μὲ λύπην. Ἀλλὰ τὸ ἔκαμα
μόνον διὰ νὰ κρύψω αὐτὸν τὸν ἀνόητον, τὸν ἀνε-
ψιόν μου, εἰς τὸν σταῦλον τῶν αἰγῶν. Δὲν εἶχον
καμμίαν γνῶσιν τοῦ σχεδίου, πιστεύσατέ με,
σὰς ὀρκίζομαι.

»Ἐγὼ ἐπίστευσα, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος;
ἤξευρα ἐκ τῶν προτέρων τί θὰ ἐγίνετο. Ὁ διοι-
κητὴς εἶχεν εἰδοποιηθῆ περὶ τῶν συμβάντων, εἰς
τὰς ἐννέα ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν.

— «Τὸ χωρίον πρὸς τιμωρίαν πρέπει νὰ πυρ-
ποληθῆ, ὁ ἱερεὺς, ἀποδειχθέντος ὅτι ἐκρυψεν εἰς
τὴν οἰκίαν του ἓνα ἄτακτον δολοφόνον, νὰ κρε-
μασθῆ εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του».

Ρίγος πάλιν ἀνετάραξε τὸν κ. Χ., ἐνῶ ἐπρό-
φερε τὴν λέξιν «νὰ κρεμασθῆ».

Ἐν ἀγωνίᾳ ἐπανέλαβον:

— Νὰ κρεμασθῆ; νὰ κρεμασθῆ; ὁ ἱερεὺς;...
καὶ ἔγεινεν αὐτό;

»Ἐστειλα ἐν σπουδῇ ἓνα ἀγγελιαφόρον εἰς
τὸν διοικητὴν, ἵνα τῷ ζητήσω ἐπιμόνωσ μετρια-
σμὸν τῆς ἀποφάσεως — τὴν χάριν.

»Ἡ ἀπάντησις ἦλθε ταχέως. «Δὲν ὑπάρχει
συγχώρησις».

»Ἐπρεπε δὲ ἐγὼ νὰ ἐκτελέσω τὴν ἀπόφασιν,
καὶ τότε, σὰς βεβαιῶ, ἡ ἀπελπισία μου, ἡ
ἀηθία τοῦ κόσμου ἦσαν τόσον μεγάλα, ὥστε
ἐσκέφθην νὰ πετάξω τὰ μυκρά μου. Ἀλλὰ
ἐσυλλογίσθην τὸ σπίτι μου καὶ ἐκρατήθην. Καὶ
ἔπειτα... Ἄ! τί ὠραῖαι ἀναμνήσεις! Ἐπειτα...
εὐτυχῶς πολλὰ λεπτομέρειαι ἐξέφυγον ἐκ τῆς
μνήμης μου, ἀλλὰ πολλά, πάρα πολλά, δυσ-

τυχῶς ἔμειναν ἐγκεχαραγμένα εἰς αὐτὴν μὲ
τὴν ἀκριβεῖαν φωτογραφίας.

«Ὁ πόλεμος, τὸ ἀδυσώπητον καθήκον, ὁ
ὑπέριτος σκοπός». Μὲ τοὺς κοινούς αὐτοὺς
τόπους κατορθοῦμεν νὰ περικαλύπτωμεν τὴν φρί-
κην καὶ ν' ἀπατῶμεν καὶ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ
τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ διὰ τὰς λεπτομερείας σιω-
πῶμεν· παρὰσιωπῶμεν ὅτι εἶνε πάρα πολὺ εἰδε-
χθὲς καὶ θλιβερόν. Τὸ ἐν ἀποσυνθέσει σῶμα κα-
λύπτομεν διὰ χῶματος, καὶ τάηδῃ, τὰ οἰκτρά
συμβάντα διὰ τῆς σιωπῆς. Ἀφήσατέ με νὰ τε-
λειώσω ἐδῶ τὴν διήγησίν μου.

— Ὅχι, θέλομεν νὰ μάθωμεν τὸ τέλος. Ἐξε-
τελέσθη ἡ ἀπόφασις;

— Βεβαίως! Ἦτο ἀνάγκη. Πόλεμος πρὸς
δὲν ὑπάρχει. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔδωκα τὴν διαταγὴν.
Πρῶτον ἐγνωστοποίησα εἰς τὸν γέροντα τὴν κα-
ταδικαστικὴν ἀπόφασιν, χωρὶς νὰ δηλώσω καὶ
τὸ εἶδος τοῦ θανάτου.

— Τὸ ἐπεριμένα, εἶπε μὲ ἡρεμίαν καὶ γλυκύ-
τητα. Ἐμμεν ἐτοιμος.

»Ἀλλ' ὅταν τῷ ἀνέφερα καὶ τὴν καταστρο-
φὴν τοῦ χωρίου, ἔρηξε κραυγὴν. Νὰ καὶ, νὰ
καὶ ὅ,τι εἶχεν ἀγαπήσῃ εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, νὰ
καταστραφῆ ὀλόκληρος ἡ κοινότης του, ἡ σχολή,
τὸ νοσοκομεῖον, εἰς τὸ ὅποιον εὕρισκοντο ὀλίγοι
ἀσθενεῖς ῥιπτόμενοι ἐξω, ἡ ὠραία Ἐκκλησία του
αἰ συλλογαὶ του! Δὲν ἤξεύρω καὶ τί ἄλλο ἐσκέ-
πτετο, ἀλλ' ἡ κραυγὴ του ἦτο φρικώδης.

»Ἀλλὰ ποῖα ἀκόμη φρίκη, φρίκη τὴν ὅποιαν
ἀναπολῶ ζωηρῶς τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὅταν
ἤκουσε τὴν λέξιν «δι' ἀγγόνης»! Ὁ γέρον
ἔπεσε γονυκλινῆς — τὸν βλέπω πρὸ τῶν ὀφθαλ-
μῶν μου — ἐξέτεινε τὰς χεῖρας, ἰκέτευσεν νὰ τὸν
τουφεκίσουν! «Μὴ μὲ κρεμάτε, μὴ, πρὸς Θεοῦ!
μία σφαῖρα, μία σφαῖρα!» Ἀλλ' ὄχι δὲν τῷ
ἐπετρέπετο ν' ἀποθάνῃ μὲ τὸν θάνατον αὐτὸν
τῶν γενναίων.

»Βλέπω ἀκόμη ἐμπροσθέν μου, πῶς κατὰ τὴν
διαταγὴν μου τοῦ ἐπέρασεν τὴν ἀγγόνην εἰς τὸν
λακμόν, πῶς τὸν σύρουσ πρὸς τὴν θύραν, πῶς...
ἀλλὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀπέστρεψα τὸ πρό-
σωπόν μου.

»Τώρα τὸν βλέπω ἀκόμη κρεμασμένον μὲ
τὴν πολίαν κεφαλὴν του κεκλιμένην. Βλέπω
ὅλον τὸ χωρίον παραδεδωμένον εἰς τὰς φλόγας·
πῶς οἱ στρατιῶταί μας, ἐνῶ ἀναστενάξουν καὶ
ὀδύρονται οἱ κάτοικοι, ἐνῶ μυκηθμοὶ ἀπείσοι
ἐξέρχονται ἀπὸ τοὺς σταύλους, φρονεῖσιν ὅλους,
ὅσοι θέλουν νὰ σθῶσιν τὸ πῦρ ἢ νὰ ἐμποδίσουν
τὴν πυρπόλησιν. Βλέπω πῶς ἀπῆσamen τὸ χθὲς
ἀκόμη εὐτυχισμένον χωρίον — τὸ ὅποιον αὖριον θὰ
ἦτο σωρὸς ἐρείπιων καὶ τέφρας — εἰς τὰς φλόγας.
Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὄλων αὐτῶν πάντοτε καὶ πάν-
τοτε τοὺς ὠραίους γαλανοὺς ὀφθαλμούς τοῦ γέρον-
τος, τὸ ἐντρομὸν καὶ ἰκετευτικὸν βλέμμα του.

Ἄ! τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς ὀφθαλμούς! δύσκολα
τοὺς λησμονεῖ κανεὶς! Ὅλα τὰ ἄλλα ἤμπορεῖ
νὰ τὰ ἀμαυρώσῃ ὁ χρόνος, ἀλλὰ τὸ ἀγωνιῶν
βλέμμα ἀνθρωπίνου ὄντος, τὸ ὅποιον ὁ ἴδιος ἐθα-
νάτωσεν!»

ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

[Κατὰ τὸν Δίσταρεβερ].

Α'

Θὰ μὲ θεωρήσωσιν ἴσως ὡς παρὰδοξολόγον
καὶ παραβάλλοντες πρὸς τὴν πραγματικότητα τὸ
ιδεῶδες τοῦτο θὰ τὸ εὗρωσι χιμαιρικόν. Ἀλλ'
οὐχί, δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμεθα περὶ τοῦ ἐπι-
κτοῦ αὐτοῦ· τὰ πάντα εἶνε δυνατά, ἐὰν μόνον ὁ
διδάσκαλος καταστῆ ὅ,τι ὀφείλει νὰ εἶνε· ἀπ'
αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν.

Ἡ σχολὴ δὲν εἶνε ποσῶς δεσμοτῆριον οὐδ' ὁ
διδάσκαλος δεσμοφύλαξ, οὔτε βιομηχανικόν τι
ἔργαστήριον εἶνε ἡ σχολή, βιομηχανικὸν δὲ ὁ διδά-
σκαλος, οὔτε τέλος εἶνε ἡ σχολὴ κλίνη τις
Προκρούστειος, πρὸς ἣν ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ
προσαρμοσθῆ. Ἡ σχολὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸν κῆπον,
ἐν ᾧ ἕκαστον φυτὸν κατέχει τὴν θέσιν καὶ τὴν
θεραπείαν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτό· ὁ δὲ διδά-
σκαλος καλλιεργεῖ καὶ ποτίζει μετὰ συνέσεως
(ἀλλὰ καὶ ἡ θύελλα εἶνε ἐνίοτε ὠφελιμωτάτη),
εἶνε ὡς τις ἥλιος διαχέων διὰ τῆς παρουσίας
αὐτοῦ εἰς τὴν σχολὴν τὸ φῶς, τὴν θερμότητα
καὶ τὴν ζωὴν· διανέμει εἰς ἕκαστον ὅ,τι τῷ ἀρ-
μόζει καὶ μεταχειρίζεται πάντας μετὰ οἰκειότη-
τος, χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ παύσωσι νὰ τὸν σέ-
βωνται. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀποκαλύ-
πεται τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ μεγαλεῖον, ἐνῶ οἱ
σχολαστικοὶ περιβάλλονται διὰ τριπλοῦ τείχους
σοβαρότητος, ἵνα καλύψωσι τὴν μετριότητά των.

Ἄς διαχῆ λοιπὸν ὁ διδάσκαλος περὶ ἑαυτὸν
τὴν χάριν, ὅτι μόνον ἐν τοιαύτῃ ἀτμοσφαιρᾷ
δύναται νὰ ζήσῃ ἡ νεότης· ἄς εἶνε πρὸ παντός
ἄνθρωπος φαιδρᾶς διαθέσεως. «Οὐδὲν ὠραιότερον
διδασκάλου, ὅστις ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ εἶνε εὐτυ-
χής». Τὰ συνωφρυνόμενα πρόσωπα εἶνε ἀντι-
παθητικὰ εἰς τοὺς παῖδας. Ἄς προσπαθῆ νὰ
μετέχῃ τῶν αἰσθημάτων τῶν παιδίων, τοῦ κα-
θόλου τρόπου τοῦ βίου αὐτῶν, ἄς εἶνε ξέναι εἰς
αὐτὸν ἡ νωχέλεια, ἡ ἀπάθεια, ἡ φιλαυτία. Τὸ
διδάσκειν, τὸ ζῆν μετὰ τῶν μαθητῶν πρέπει νὰ
εἶνε τέρψις αὐτοῦ καὶ ἀνάγκη. Ὅπως ἀφρωσιω-
μένος εἰς τὸ ἔργον του καὶ καταφρονῶν τὰ μικρὰ
καὶ εὐτελῆ, εἰς τὰ ὅποια τινες ἀσχολούμενοι
παρκαμeloῦσι τὰ σπουδαιότερα, τοῦτον τὸν σκο-
πὸν ἄς ἔχῃ ἀδιαλείπτως πρὸ ὀφθαλμῶν, νὰ
ἐνεργῆ, ν' ἀναπλάττῃ, νὰ ἐξεγείρῃ, νὰ θέλγῃ
τὰ πνεύματα τῶν μαθητῶν του. Κεκλιμένος,

ἵνα τοὺς ἄλλους παιδεύῃ, ὀφείλει αὐτὸς νὰ εἶνε κάτοχος εὐρείας καὶ σοβαρᾶς μαθήσεως, ὥστε νὰ δύναται νὰ παρέχῃ ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖον εἰς ἕκαστον. Ἄς γινώσκῃ τὰς ἀρχὰς τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς μορφώσεως, ἀλλ' ἄς καταφρονῇ τὴν δουλικὴν μίμησιν καὶ μάλιστα τοὺς ἀσκόπους πειραματισμούς. Εἶνε δὲ αὐτόδηλον, ὅτι πρέπει αὐτὸς νὰ ἔτυχεν ἢ δι' ἰδίαν προσπάθειαν ν' ἀποκτήσῃ τελείαν μόρφωσιν· διότι πρέπει νὰ εἶνε αὐτὸς τις μεμορφωμένος, ἵνα τοὺς ἄλλους μορφώσῃ. Ἡ τάξις, ἡ χρηστότης, ἡ ἀκρίβεια, ἡ δεξιότης εἰς τε τὰ ἔργα καὶ τοὺς λόγους ἄς μαρτυρῶσι περὶ τῆς ἱκανότητός του. Διὰ τῆς δραστηριότητος, τῆς ὑπομονῆς, τῆς προσηθείας, τῆς ἰσχυρᾶς βουλήσεώς του ἄς παρέχῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὸ πρότυπον ψυχῆς ἐναρέτου καὶ γενναίας. Καὶ συντόμως, ἄς εἶνε τέλειος ἄνθρωπος καὶ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς εὐγενεῖς φιλοδοξίας τοῦ νὰ τιμῆσῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν εἰς τε ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ ἐνώσῃ ἐν ἑαυτῷ πάσας τὰς ἀρετὰς τοῦ διδασκάλου, τοῦ μορφωτοῦ, τοῦ πολίτου καὶ τοῦ ἀνθρώπου· ἄς προσπαθῇ διηλεκτικῶς νὰ γίνηται τελειότερος ἑαυτοῦ.

Οὐδὲν ἔργον ἀπαιτεῖ τόσον καλὴν συνείδησιν, ὅσον τὸ τοῦ διδασκάλου, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἔχει ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς λήθης ἢ τῆς ἀχρηστίας. Ἡ χάραξ ὅτι βλέπει ἀναπτυσσομένους τοὺς νεαροὺς βλαστούς, οὗς καλλιεργεῖ, παρηγορεῖ αὐτὸν διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς, καὶ ἢ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ πείρᾳ, ἐν τῇ γνώσει καὶ τῇ ἀγάπῃ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἐν τῇ ἀγαθῇ περὶ τοῦ προσορισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος πίστει πρόσδος εἶνε παραμυθία αὐτοῦ οὐχὶ μικρά, πειθοντος ἑαυτὸν ὅτι ἀνήκει εἰς βασιλείαν οὐχὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐὰν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ βούλησιν διδῇ τὴν πραγματοποίησιν, ὁ διδάσκαλος εἶνε ἀληθῶς εὐδαίμων.

B'

Ἡ ζωὴ τοῦ διδασκάλου ὀφείλει νὰ μεταδίδηται εἰς τὸν μαθητὴν. Πρέπει νὰ μορφωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, νὰ κατευθυνθῇ πρὸς ἕνα τινὰ σκοπὸν ἢ ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ. Ἀλλὰ πῶς τούτο θὰ κατορθωθῇ; Τίς εἶνε ὁ σκοπὸς ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἡ σχολὴ ὀφείλει ν' ἀποβλέπῃ; Εἶνε ἄρα γὰρ ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἰδεώδες ἐγκρατείας εἰς τὸ βῆθος, τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος τῶν γνώσεων; Ἄλλ' ἢ μάθησις τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἀνθρώπων δὲν δύναται νὰ συνίσταται ἐμὴ ἐκ τεμαχίων γνώσεων. Μόνον ὀλίγοι τινὲς καὶ σπάνιοι διάνοιαι κατορθοῦσι ν' ἀνέλθωσιν εἰς τὰ μυστηριώδη ὕψη, ὅπουθεν δι' ἐνός βλέμματος καθορῶσι τὸ εὐρὸ πεδῖον τῆς ἐπιστήμης, καὶ τὸ πλεονέκτημα τούτου δὲν ἀποκτάται. Ἀλλὰ καὶ ἐν εἰς πλείονας ἦτο ἐπιτετραχμμένον νὰ μετέχωσι τοῦ ὄψους τούτου καὶ ἐτι μείζον

αὐτὸ νὰ καθιστῶσι, καὶ πάλιν δὲν θὰ ἦτο ἀρκετόν, διότι τὸ ἀνώτατον μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐγκρατεῖται εἰς τὴν γνώσιν. Τὸ ἀγαθὸν ὅπερ πάντες ἐπιδιώκομεν, ὁ ἔσχατος σκοπὸς πασῶν τῶν σκέψεων ἡμῶν καὶ πάντων τῶν ἀγώνων, τὸ ἑλαττότερον τῆς ἡμετέρας βουλήσεως, ὁ ἄξων, ἡ ἀρχὴ σύμπαντος τοῦ ἡμετέρου βίου δὲν εὐρίσκειται εἰς τὰ βιβλία τῶν σοφῶν οὐδὲ οἱ ἠθασυροὶ τῆς πλουσιωτάτης πείρας εἶνε ἱκανοὶ νὰ πορίσωσιν αὐτό. Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τάσις τῆς καρδίας διηλεκτικῆς πρὸς τὸ θεῖον, τὸ ἀγαθὸν καὶ γενναῖον. Καὶ ἡ σχολὴ τοῦτο ἄς ἔχῃ ὡς ἰδεώδες νὰ προσδώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τὴν κατευθυνσιν ταύτην, ἐὰν δὲ τὰ λοιπὰ μὴ τελείως κατορθοῖ, ἡ ζημίαι δὲν εἶνε πολὺ σημαντικῆ. Ἡ διδασκαλικὴ ὕλη εἶνε κατ' ἀνάγκην μεμερισμένη εἰς διάφορα εἶδη, οἱ δὲ μαθηταὶ δὲν κατορθοῦσι σχεδὸν ν' ἀντιληφθῶσι τὸν σύνδεσμον καὶ τὴν ἐνότητα αὐτῶν. Τὴν ἐνότητα ταύτην προσδίδει ἡ ψυχὴ τοῦ διδασκάλου διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος τοῦ κατέχοντος καὶ ζωογονοῦντος τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ ἀποπνεύοντος ἐξ ὅλου τοῦ ἔργου αὐτοῦ οὐχὶ ἐν κενολογία εὐσεβόφρονος οὐδὲ μόνον κατὰ τὴν καθαρὰν ἠθικὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν μουσικὴν, τὴν ἱστορικὴν, τὴν γεωγραφικὴν, τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ αὐτὰ τὰ μαθηματικά. Ἡ εὐσέβεια εἶνε ὁ ἥλιος τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ σύνδεσμος πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Τοῦ συνδέσμου δὲ τούτου ὀφείλει ὁ διδάσκαλος νὰ παρέχῃ ἑαυτὸν παράδειγμα, ἵνα ὁ πᾶσις ἔχῃ οὕτω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν πιστὴν εἰκόνα τοῦ ἰδεώδους ἔργου, ὅπερ πρέπει νὰ τελεσθῇ ἐν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ δὲν ζῆ πάντοτε μετὰ τοῦ διδασκάλου, δὲν μένει πάντοτε μαθητῆς· καταλείπει τὴν σχολὴν, ὡς θὰ καταλίπη καὶ τὸν βίον, ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα. Ἄνευ δὲ ἰδεώδους οὔτε δύναται οὔτε πρέπει ποτὲ νὰ μένῃ. Ἐχει λοιπὸν ἀνάγκην ἄλλου ἰδεώδους μέλλοντος νὰ ὀδηγῇ αὐτὸν διὰ μέσου τῶν σκοπέλων τοῦ βίου. Ἀλλὰ τίς θὰ τὸ δώσῃ; Ποία ἀνθρωπίνη μηχανὴ θὰ δυναθῇ ἐν μέσῳ τῆς εὐμεταβόλου καὶ διαδοχικῆς τὰ πάντα παρασυρούσης κινήσεως νὰ ἐξεύρῃ σταθερὰν τι σημεῖον δεκτικὸν εἰς τὴν ζωὴν τὸν σκοπὸν καὶ τὸν ὄραμον; Εὐτυχῆς ὁ χριστιανὸς ὁ τὸ ἰδεώδες τούτου ἀνευρίσκων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ! Εὐτυχῆς, ὅτι ἔχει ἐν τῷ ἠθικῷ αὐτοῦ οὐρανῷ ἥλιον, ὅστις, ὡς ὁ ἥλιος τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ἀναεῖ ἐκάστοτε τὴν ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ! Ἀγαθὴ τύχη, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τῆς ἀγιότητος τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ ἰδεώδους! Ὁ Χριστὸς θὰ εἶνε διὰ παντὸς τοῦ χρόνου ὁ τελειότατος τύπος τοῦ διδασκάλου, τοῦ μορφωτοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἄς χαίρωμεν, διότι

ἔχομεν τὴν ἐνδοξον ταύτην εἰκόνα τῆς τελειότητος καὶ ἄς προσπαθῶμεν ἡσήμεραι περισσώτερον νὰ πλησιάσωμεν εἰς αὐτήν.

ΣΟΠΟΛΙΩΤΙΣΣΑ

*Ἐκεῖ κοντὰ σ' τὸ ἴδιον κάτον σ' τὰ Σοπόλια
ἢ κόρη κατοικεῖ, παιδιὰ, ποῦ λαχταροῦ
βλαστὰρι δῶν σ' τοὺς κάμπους, δέντρο σ' τὰ περιβόλια
δὲν βγαίνει, δὲν ἀνθεῖ ποῦ τρυφερό.*

*Ἀνοῖσια σ' τὸ κορμὶ τῆς τῆς Φοραγκιᾶς στολίδια
ἢ κόρη ποῦ μ' ἀρέσει ἐμένα δὲ φοροῦ
τὰ κασιανὰ τῆς μάτια, τὰ γραμμένα φρονῖδια,
καὶ τὰ μαλλιά τῆς ἔχει τὰ σγουρά.*

*Ἀπὸ Φοραγκιᾶς δασκάλης, λίρας κατακάθια,
δὲν ἔμαθε τὸ ψῆμα καὶ τὴν ποτηριά
ἀλάθεινα ὅσα τοῦθι σ' τῆς ψυχῆς τὰ βάθια
μὲδ σ' τὴ γλυκιά τῆς λάμπων τῆ θοριά.*

*Ἔτσι ὅπως σ' τοῦ Φαλήρου τὸ λιμῶν κάτον,
ὅταν ἀνέμου γέσω χροῖτο δὲ φουσῇ,
παντοῦ θοροῦς σαπυμένα σ' τοῦ γυαλοῦ τὸν πάτον
τὰ πλάσινά του χόρτα τὰ χροιά.*

*Ἀπὸ Φοραγκιᾶς βιβλία φαῖλια μαθημένη
δὲν ξέροι τὰ γυλιά τῆς ν' ἀλαφροσοροῦθῇ,
δὲν ξέροι ὅποιον σ' τὴ στόμα σμίξη νὰ γλυκαίη
χωρὶς ψυχῆ ποτὲ τῆς ν' ἀγατῇ.*

*Μιά τὸ βγαλε φορὰ τὸ "ὄ ἀγατῶ, ἀπὸ τὸ στόμα
σ' ἐμένα ἀπ' τῆς καρδίας τὸ "πε τὸ βυθό,
ξ' ἐμένα θὰ λατορήν ὡς νὰ τωφῇ σ' τὸ χῶμα,
αὐτὴ ξ' ἐγὼ ὡς τὰ ἠβόσω θὰ ποθῶ.*

ἌΔΕΒ. ΠΑΛΛΗΣ

ΛΑΪΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

ΠΑΡΑΣΙΤΑ

Πῶς μέσα σ' τὰ πιὸ πολλὰ ζῶα κατοικοῦνε σὰν ἀπροσκάλεστοι φίλοι ἄλλου εἶδους ζωντανόλα τὸ ξέρουμε. Αὐτὰ οἱ φίλοι εἶνε ὅ,τι λένε οἱ ζωολόγοι «παράσιτα». Ὡς τόσο μονάχα τὸ περιστατικὸ πῶς ὑπάρχουν τέτοια παράσιτα εἶνε σ' τοὺς πιὸ πολλοὺς γνωστό, ἢ ἱστορία ὅμως καὶ ἀκόμα τῶν πιὸ συνηθισμένων εἶνε δυστυχῶς ὀλίγη ἀγνωστῆ. Λέω δυστυχῶς ἐξ ἐπιτήδεος, γιὰ τὴν ἀληθινὰ τὸ νομίζω. Ἐνα σωρὸ ἀρρώστιας, καὶ μάλιστα ἀρρώστιας ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ τίς ἐμποδίσῃ, γεννιοῦνται μέσα μας ἀπὸ ἀπροσεξία σὰν ψουνίζουμε καὶ μαγειρεύουμε τὸ φαγὶ μας. Αὐτὴ πάλι ἡ ἀπροσεξία ἐρχεται ἀπὸ ἀγνωρισία, μὲ τὸ νὰ νομίζω πολλοὶ πῶς τὰ παράσιτα γεννιοῦνται ἔτσι χωρὶς κανένα λόγο, καὶ πῶς εἶνε ὀρισμένο ἀπὸ τὴ φύση καὶ πρέπει ἔτσι νὰ βρεθῶν μέσα σ' τὰ ζῶα. Πολὺ εὐκολο ὅμως εἶνε ν' ἀπο-

δείξουμε μὲ τὴν ἐπιστήμη πῶς εἶνε στραβὴ ἰδέα αὐτὴ, καὶ πῶς τὰ ζῶα δὲ γεννήθησαν ἀπ' ἀρχῆς ἔτσι μὲ τὰ παράσιτα μέσα τους καθὼς τὰ βλέπουμε σήμερα.

Ὅλα τὰ παράσιτα εἶνε ἐπίγνητα, καθὼς μᾶς τὸ δείχνει ἡ ἱστορία τους. Λόγου χάρι· ὑπάρχει ἕνα παράσιτο — σὰ σακκουλίτσα φαίνεται, καὶ τὸ λένε κιόλας οἱ ζωολόγοι σακκουλίνα — ποῦ κόλλεται στους καθούρους. Αὐτὸ τὸ μαμουνὶ ἀρχινάει τὴ ζωὴ του ἀνεξάρτητα, κολυμπώντας μέσα σ' τὸ νερὸ σὰν εἶδος νερόφυλλος, μὲ κατάλληλα ὄργανα γιὰ κολύμπι, καθὼς οἱ γαρίδες καὶ ἄλλα τέτοια ζωντανόλα. Κατόπι ὅμως ξεπέφτει καὶ καταντάει σὰ σακκουῖλα, καὶ τότε μονάχα γίνεταί παράσιτο τοῦ καθούρου. Λοιπὸν, τὸ πῶς ἡ σακκουλίνα ἀρχινάει τὴ ζωὴ της μὲ τὸ νὰ εἶνε ἀνεξάρτητη σὰν ψάρι καὶ κατόπι μονάχα καταντάει παράσιτο, μᾶς ἀποδείχνει (ἐν ὅσα μᾶς μαθαίνει ἡ ζωολογία εἶνε σωστά), πῶς μιὰ φορὰ, καὶ ἕναν καιρὸ ἡ σακκουλίνα δὲν ἦταν παράσιτο.

Τὸ ἴδιο παρατηροῦμεν καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα τὰ παράσιτα. Τὸ μέγαλωμα τῶν πιὸ πολλῶν μᾶς δείχνει ὀλοφάνερα τὰ ἔχνη τοῦ πῶς εἶτανε μιὰ φορὰ ἀνεξάρτητα. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ βαθμοὶ παρασιτοσύνης. Μερικὰ εἶνε σὰ νὰ ποῦμε «νοικάτορες», δηλαδὴ κοιμοῦνται μέσα, μὰ τρῶνε ὄξω. Αὐτὸ κάμνουν κατὶ μικροῦτσικα ψαράκια ποῦ καθονται μέσα σ' ἕνα εἶδος μεγάλης θαλασσανεμῶνες τῶν τροπικῶν κλιμάτων. Τὰ βλέπει κανεὶς αὐτὰ τὰ ψαράκια καὶ μπαίνουσιν ἀπ' τὸ στόμα τῶν ἀνεμῶνων. Σὰν κλείνη ἡ ἀνεμῶνα τὸ στόμα της, τὰ ψαράκια μένουνε μέσα καὶ περιμένουν ὡς ποῦ νὰ τὸ ξανανοίξῃ γιὰ νὰ βγοῦν. Τοῦτο πολὺ πιθανὸ νὰ εἶνε τὸ ἀρχικὸ εἶδος τῆς παρασιτοσύνης. Ἔτσι κάπως φαίνεται νὰ ἔρχισε ἡ παρασιτοσύνη. Τώρα, ἐν φανταστοῦμε πῶς αὐτὸς ὁ νοικάτορας σιγὰ σιγὰ ἀρχινῆσε καὶ ἔτρωγε τὰ ψιγουλὰκια καὶ ἀποδιαλεγούδια τοῦ νοικοκύρη, ἔχομεν τότε τὸ σωστὸ παράσιτο, ἀφοῦ δὲ θὰ βγαίη πιά ὄξω νὰ γυρεῖ φαγί.

Ἡ φύση ὅμως ἔχει ἕνα νόμο ποῦ εἶνε ὅχι σὰν τοὺς δικούς μας τοὺς νόμους στὴν Ἑλλάδα, μόνε νόμος ποῦ θεὸς δὲ θεὸς ἔχεις νὰ τὸν ἀκούσης. Κι' αὐτὸς ὁ νόμος λέει πῶς «ἕνα ὄργανο, θεὸς μάτι, θεὸς πόδι, θεὸς ὅ,τι ἄλλο πῆς, ἄμα δὲν τὸ μεταχειρίζεσαι ταχτικά, τότες ζαρῶνει καὶ ἀγάγια ἀγάγια χάνεταί». Αὐτὸς ὁ νόμος εἶνε ποῦ ἔκανε τὰ λόγου τὰ δύο ἀκρίανὰ δάχτυλα καὶ ζαρῶσανε λίγο λίγο καὶ κατάντησαν σὰν ποῦ τὰ βλέπουμε σήμερα, δηλαδὴ σὰ δυὸ κάλοι ἢ βίξες, ἕνα ἀπὸ τὴν κάθε μεριά τοῦ νυχιοῦ! Τώρα, ἐν ἐφαρμόσουμε αὐτὸν τὸ νόμο σ' τὸ παράσιτό μας,

¹ Πῶς τὰ λόγου εἶχε μιὰ φορὰ τρεῖς δάχτυλα σὲ κάθε ποδάρι εἶνε ἀποδειγμένο ἀπ' τοὺς σκελετοὺς τέτοιων ἀλόγων, ποῦ βοῦχαν ἀπολιθωμένους σ' τὸ Eppelsheim καὶ ἄλλα μέρη.

ὅα δούμε πῶς ὅταν πιά δὲν τοῦ χρειάζονται τὰ κινητικὰ του ὄργανα, τότες ἀγάλια ἀγάλια θὰ τὰ χάσῃ. Κι' ἂν τρώῃ μονάχα χυμούς χωνεμένους πρῶτα ἀπ' τὸ νοικοκύρη, ἀγάλια ἀγάλια καὶ τὰ χωνευτικὰ του ὄργανα θ' ἀπλοποιηθοῦν. Τὸ ἴδιο ὅταν δὲν τοῦ χρειάζονται πιά τὰ μάτια του, κι' αὐτὰ θὰ λείψουν. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο βλέπουμε συνήθως σ' ὄλα τὰ παράσιτα μιὰ ζωολογικὴ ὀπισθοδρόμηση.

Ἡ ἱστορία πολλῶν παρασίτων εἶνε ἀλήθεια ὄχι μονάχα πολὺ διδαχτικὴ, μὰ καὶ πολὺ περίεργη. Πάρε λόγου χάρη τὸ παράσιτο ἐκεῖνο ποῦ τὸ λέν οἱ ζωολόγοι λατινικὰ Fasciola Hepatica καὶ ποῦ ζῆ μέσ' σ' τὰ χολαύλακα τοῦ συκωτιοῦ τῶν ἀρνιῶν καὶ τῶν βωδιῶν. Αὐτὸ εἶνε ποῦ κάνει συνήθως τάρνια κι' ἀδυνατίζουν γλήγορα γλήγορα καὶ τὰ πιάνει σαπήλα. Ἡ μορφή τοῦ παρασίτου αὐτοῦ εἶνε πλακουτῆ ἐλλειψόσθηρη, καὶ τὸ μέγεθός του ὡς ἕναν πούντο μακρὺ καὶ μισὸ πούντο πλατύ. Ἐχει νευρικὸ σύστημα, ἔχει νεφροφυσκές, δυὸ βυζαχτήρια, κλαδωτὸ χωνευτικὸ σύστημα καὶ αὐτοφτιάστη ὄργανισμὸ. Πόδια ὅμως κι' ἄλλα κινητικὰ ὄργανα δὲν ἔχει. Ὁ τρόπος ποῦ μεγαλώνει εἶνε πολὺ περίεργος. Τὰ αὐγὰ ποῦ γεννᾶ ξεφεύγουν ἀπ' τὰ ζῶα ὅπου ζῆ μέσα τους. Πολλὰ ἀπὸ ταῦτὰ ψοφοῦν ἢ ξολοθρεύονται. Μὰ σὰν τύχη καὶ πέσουνε σὲ νερό, μπαίνουν τότε μέσα σὲ νεροσαλιάγκους, ποῦ σκάζουν καὶ βγάζουν κάτι ζωντόβολα πολὺ περίεργα μὲ οὐρίτσες· αὐτὰ ἔπειτα ξεφεύγοντας ἀπ' τοὺς νεροσαλιάγκους πηγαίνουν ἢ σὲ νερό ἢ σὲ βοσκές, καὶ φαίνεται πῶς τάρνια ἢ πίνοντας νερό ἢ τρώγοντας ὑγρὸ χορτάρι τὰ καταπίνουν. Ἄμα μπῆ μέσ' σ' τὸ στομάχι τάρνιου, ἀρχίζει τότε καὶ μεταμορφώνεται καὶ χάνει τὴν οὐρά του· ἔπειτα τρυπώντας σιγὰ σιγὰ τὸ στομάχι βρίσκει τὸ δρόμο του ὡς τὰ χολαύλακα τοῦ συκωτιοῦ ὅπου ζῆ καὶ γενεβολᾷ, καὶ ἀρχίζει πάλι ἢ ἴδια ἢ ἱστορία ποῦ ξηγήσαμε. Τὸ περίεργο ὅμως εἶνε πῶς ἂν τύχη τάρνι καὶ φάγῃ αὐγὰ αὐτοῦ τοῦ παρασίτου, δὲν παθαίνει τίποτε: πρῶτα πρέπει ταῦτὰ νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ νεροσαλιάγκο, καὶ τότε νὰ φάῃ τάρνι τὸ παράσιτο, ἀλλιῶς τάρνι δὲν πιάνει σαπήλα.

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τὴν ταινία. Ἡ ἀνθρώπινη ταινία ἔχει μικρὸ κεφαλάκι (ποῦ μὲ διάφορα βυζαχτήρια κολλιέται σ' τὰντερα τὰνθρώπου) στενὸ λαϊμό, κι' ἑκατοντάδες ἀρμωσμένα κομματάκια. Κάθε κομμάτι εἶνε ἀπάνω κάτω καὶ ξεχωριστὸ ζωντόβολο, τόσο ποῦ ἡ ταινία εἶνε σὰ νὰ πούμε σύνθετο ζῶο, δηλαδὴ ἀλάκερη ἀποικία. Μιὰ μεγάλη ταινία φτάνει ὡς 20 καὶ 30 ποδάρια μᾶκρος· κι' ὄλο βγάζει κινουόργανα κομματάκια ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸ λαϊμό. Γι' αὐτὸ ὁ γιατρός ποτε δὲν εἶνε βέβαιος πῶς ἀρρωστος ἀπὸ ταινία γιατρεύτηκε, εἰδὼν ἂν ὅη πῶς

βγήκε τὸ κεφάλι τῆς ταινίας. Ἄν καταπιῆς αὐγὰ ταινίας, δὲν παθαίνεις τίποτα· ἡ ταινία πρέπει πρῶτα νὰ περάσῃ τὰ νιάτὰ τῆς μέσ' σ' ἄλλο ζεστοαίματο ζῶο, δηλαδὴ χρειάζεται πρῶτα παραμάννα, καὶ ἡ παραμάννα τῆς εἶνε ὁ χοῖρος, ἀπ' ὅπου τὴν παίρνει ὁ ἄνθρωπος. Ἄμα τύχη καὶ καταπιῆ χοῖρος αὐγὰ ταινίας, αὐτὰ σκάζουν μέσα του καὶ βγάζουν σκουληκάκια ποῦ χώνονται μέσ' σ' τὰ ποντίκια τοῦ χοίρου, ὅπου μένουν καὶ μεγαλώνουν. Τότες ὁ χοῖρος παθαίνει θέρμη κι' ἀρρωστᾶει, καὶ λένε πῶς ἔχει ἔληρη. Ἄν πεθάνῃ φυσικὸ θάνατο, τότε ψοφοῦν καὶ τὰ σκουληκάκια· ἢ καμμιά φορὰ ὅταν ὁ χοῖρος εἶνε δυνατὸς καὶ ἀναλάβῃ ἀπ' τὴν ἔληρη, τότε πάλι σιγὰ σιγὰ ψοφοῦν τὰ σκουληκάκια. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ τυχαίνει τίς πιώτερες φορές εἶνε πῶς ὁ χοίροβόσκος, βλέποντας τὸ χοῖρο ἀρρωστο, τὸν σφάζει γιὰ νὰ μὴ ζημιώσῃ, κι' ἐμεῖς τρῶμε τάρρωσιτάρικο χοιρινὸ μὲ μεγάλη ὄρεξη. Τώρα ἂς ὑποθέσουμε πῶς ὁ ἄνθρωπος ἔφαγε παθιασμένον χοῖρο, κι' ἂς ὑποθέσουμε πῶς τὸ χοιρομέρι αὐτὸ δὲν ἦταν καλομαγειρεμένον, τότες ἀρχινᾶει τὸ πανηγύρι τῶν σκουληκιῶν, ἐπειδὴ μέσ' σ' τὰνθρώπινα τᾶντερα κληροβλεύονται καὶ μεταμορφώνονται σὲ ταινίες, καὶ τότε ἔχει ποῦ λέμε ὁ ἄνθρωπος μουσαφίρη μέσα του.

Γιὰ τελευταῖο παράδειγμα παρασίτου θὰ σᾶς δώσω μὲ λίγα λόγια τὴ φοβερὴ τὴν τριχίνα, γιὰ αὐτὴ ἔχει πολὺ κακὴ φήμη. Καμμιά φορὰ ἢ σιχαμμένη σκοτώνει τὸ νοικοκύρη τῆς. Κάθε τριχίνα εἶνε σὰ σκουληκι κουλουρισμένον μέσα σ' ἕνα σκακουλάκι, καὶ ζῆ μέσ' σ' τίς σάρκες τῶν γουρουινῶν. Ποῦθε τίς βρίσκει τὸ γουροῦνι δὲν εἶνε ἀκόμα καθαρὰ βεβαιωμένον. Μερικοὶ ἐπιστήμονες ἔχουν νὰ πουν πῶς τίς παίρνουν ἀπὸ τοὺς ποντικούς. Σὰν πάρῃ τριχίνες ὁ χοῖρος, ἀρρωστᾶει, μὰ ἂν εἶνε δυνατὸ ζῶο, γίνεται καλά, καθὼς ἀπὸ τὴν ταινία ποῦ εἶπαμε, καὶ ψοφοῦν οἱ τριχίνες. Ἄν ὅμως ὁ ἄνθρωπος φάῃ χοῖρο τριχινισμένον, τότες μόλις τὰ σκουληκία μποῦνε μέσ' σ' τὰνθρώπινο στομάχι, κι' ἀμέσως γλήγορα γλήγορα ἀλλάζουν μορφή μὲ πολὺ παράξενον τρόπο. Οἱ τριχίνες μεγαλώνουν γλήγορα καὶ γεννοῦνε χιλιάδες μικρά. Τὰ μικρά ἀρχίζουν καὶ μπαίνουν μέσ' σ' τὰ ποντίκια τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς πρωτῆτερα μπήκανε σ' τὰ ποντίκια τοῦ χοίρου, καὶ τότε ἀρχινᾶει ὁ τρομερὸς ὁ πόλεμος. Ὁ πόνος ποῦ προξενοῦν αὐτὰ τὰ μικροσκοπικὰ σκουληκία τρυπώντας ἀπ' τὸ στομάχι τοῦ ἀνθρώπου μέσ' σ' τὰ ποντίκια του εἶνε φοβερός. Ἄν εἶνε ὁ ἄνθρωπος πολὺ δυνατὸς καὶ μπορέσῃ κι' ἀντισταθῇ σ' τοὺς πόνους ὡς ποῦ νὰ καταφέρουν οἱ τριχίνες νὰ περάσουν μέσ' σ' τὰ ποντίκια, τότε σφάζεται· γιὰ τὴν μιὰ κι' ἔμπουν αὐτοῦ σιγὰ σιγὰ ψοφοῦν. Πολλές φορές ὅμως λιώνει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ πεθαίνει.

Τὸ μάθημα λοιπὸν ποῦ μάθαμε ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἡμιλία εἶνε· πρῶτα νὰ προσέχουμε νὰ μὴ φωνίζουμε ἀρρωστημένα κρέατα, κι' ἔπειτα πάντα νὰ τὰ καλομαγειρεύουμε, μάλιστα τὸ χοιρινὸ, γιὰτὶ σὰν πολυψηθοῦν τὰ παράσιτα αὐτὰ ψοφοῦν. Ὑπόψιν ἂν τὰ φᾶς δὲν πειράζουν, ἴσως ἴσως νὰ ἔναι καὶ θρεπτικά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΗΓΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ

Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτωβρίον ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης ἡ πρώτη γενικὴ συνέλευσις ἀρτισυστάτου σωματείου, τῆς «Ἐλθετικῆς ἑταιρείας τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς». Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἐλήφθησαν αἱ ἑξῆς ἀποφάσεις:

1ον. Τὰ σχολεῖα πάντα, καὶ τὰ ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ τὰ ἀγροτικά, πρέπει νὰ υποβάλλωνται εἰς διαρκῆ ὑγεινὸν ἔλεγχον πρὸς συντήρησιν καὶ βελτίωσιν τῆς ὑγείας τῆς μαθητευούσης νεότητος.

2ον. Ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν καὶ οἱ ὑγεινοὶ ὅροι τῶν σχολείων πρέπει νὰ ἐξελέγχωνται περιοδικῶς ὑπὸ ἱατρῶν. Ἐκεῖ δ' ὅπου αἱ περιστάσεις ἐπιτρέπουσιν, ὁ ἔλεγχος οὗτος δεῖν νὰ ἐξασκηθῇ ὑπὸ ἱατρῶν ἀσχοληθέντων εἰδικῶς περὶ τὴν ὑγιεινὴν.

3ον. Εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσας πρέπει νὰ διδάσκωνται ἀρχαὶ ὑγιεινῆς, ἵνα ἐφαρμόζωσι ταύτας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ των. Ἡ δὲ σχολικὴ ὑγιεινὴ πρέπει νὰ ἐπιβάλληται ὡς κλάδος ὑποχρεωτικῆς ἐξετάσεως εἰς τοὺς διδασκάλους πάσης κατηγορίας.

Σχετικῶς πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύτας ὁ ἱατρός Μύλλερ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἐταιρείαν ἑκτενὲς ὑπόμνημα περὶ τοῦ Σχολικοῦ Ἰατροῦ, τοῦ ὁποῦ τοῦ περιεχόμενον συνοψίζομεν:

Πρὸ 140 ἐτῶν ὁ Ἀλσατὸς ἱατρός Πέτρος Φράγκ συνίστα ἐπιμόνως τὴν ἱατρικὴν ἐπίδωσιν τῶν μαθητῶν, καὶ ὅμως ὁ θεσμὸς τῶν σχολικῶν ἱατρῶν μόλις ἀπὸ 20 ἐτῶν καθιερώθη. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας κτίζουσι σχολικὰ μέγαρα, φαντάζονται δὲ οὕτω ὅτι τὸ ζήτημα τῶν σχολικῶν ἱατρῶν δὲν ἔχει πλέον σημασίαν.

Πόσον πλανῶνται! Ἐν ἀπλοῦν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐνοίκων τῶν φωτεινῶν καὶ εὐκέρων τούτων ἰδρυμάτων ἀρκεῖ ὅπως γεννήσῃ τὴν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἐπαρκείας αὐτῶν εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν, εἰς τὴν στερεὰν θεμελίωσιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὑγείας, ὧν ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκην διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς. Τοῦτο μόνον τακτικὴ ἐπαγρύπνησις καὶ ἐπιμελής ἐξετάσις ἱατροῦ δύναται νὰ κατορθώσῃ.

Τὰ καθήκοντα λοιπὸν τοῦ σχολικοῦ ἱατροῦ δύνανται νὰ καθορισθῶσιν ὡς ἑξῆς:

α') Ὑποβάλλει εἰς ἄμεσον ἐξέτασιν τοὺς νέους μαθητὰς, ἰδίως ὡς πρὸς τὰς μεταδοτικὰς νόσους, ἐξ ὧν ἐνδεχόμενον νὰ πάσχωσι, προσέτι δὲ ὡς

πρὸς τὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν, τὴν ἐνδεχομένην βραδυγλωσσίαν, τὴν κατάστασιν τῆς ὄρασεως, τῆς ἀκοῆς, τῆς ἀσπρήσεως καὶ τῆς μασησεως.

β') Ἐπισκέπτεται τακτικῶς κατὰ διαστήματα τοὺς μαθητὰς τῶν διαφόρων τάξεων.

γ') Καθορίζει τὴν σωματικὴν ἢ πνευματικὴν διαίταν, εἰς ἣν δεῖν νὰ υποβάλληται ἐν τῷ σχολεῖω ἢ κατ' οἶκον ὁ μὴ ὑγιὴς μαθητής.

Αἱ ἱατρικαὶ ἐπισκέψεις εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθοῦν μέχρι τῆς ἀποφοιτήσεως τοῦ μαθητοῦ, καθὼς οἱ παιδία ἐν ἀρχῇ ὑγιῶς ἔχοντα δύνανται νὰ πάθωσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν αὐτῶν ἢ ἐξ ὑπερβολικῆς πνευματικῆς κοπώσεως ἢ ἐκ προῦρου ἀναπτύξεως συνοδευομένης ὑπὸ ἀναιμίας.

Εἶνε δὲ καὶ καθήκον τοῦ Κράτους ἡ καθιέρωσις τοῦ θεσμοῦ τῶν σχολικῶν ἱατρῶν, διότι, ἀφοῦ διὰ νόμου ἐπιβάλλει ὡς ὑποχρεωτικὴν τὴν φοίτησιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἀναλαμβάνει ἀπέναντι τῶν γονέων πολιτῶν τὴν μέριμναν περὶ τῆς ὑγείας τῶν τέκνων των.

Ἡ δρᾶσις τοῦ σχολικοῦ ἱατροῦ δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαθητῶν, πρέπει νὰ ἐκτείνηται καὶ ἐπὶ τῶν ὑγεινῶν ὅρων τῶν σχολικῶν κτιρίων.

Κατὰ τὸν ἱατρὸν Μύλλερ, δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰδικὸν ἐπάγγελμα τὸ τοῦ σχολικοῦ ἱατροῦ. Τὰ καθήκοντα τούτου δύναται νὰ ἐξασκήσῃ οἷόςδηποτε ἱατρός. Τοῦτο γίνεται νῦν εἰς πολλὰς πόλεις, ὅπου ἡ ἀποστολὴ τοῦ σχολικοῦ ἱατροῦ ἀριστα κατενοήθη. Εἰς τὸ Βισβὰδεν ἑξ ἱατροῦ, διατηροῦντες ἰδιαιτέρην πελατεῖαν ἑκάστος, ἐπιβλέπουσιν συγγενῶς 7000 παιδία τῶν δημοτικῶν σχολείων. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐπιβαρύνει αὐτοὺς ἡ ἐξέτασις τῶν νέων μαθητῶν, κατόπιν δὲ διαθέτουσι δύο ὥρας κατὰ δεκαπενθήμερον διὰ τὸ σχολεῖον. Παρουσιάζονται εἰς ὠρισμένην ὥραν ὅπως ἐπιθεωρήσωσι τὰς τάξεις καὶ ἐξετάσωσι τοὺς μαθητὰς. Ἐριστῶσιν ἰδίως τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀσθενικῶν παιδίων. Παρέχουσι ἀποδεικτικὰ εἰς ἐκεῖνα ἐξ αὐτῶν, ὧν ἡ κατάστασις ἔχει ἀνάγκην ἰδιαιτέρων φροντίδων καὶ προφυλάξεων, ὅπως λάβωσι γνῶσιν καὶ οἱ γονεῖς. Οἱ ἱατροὶ τοῦ Βισβὰδεν λαμβάνουσιν ἐτησίως ἀποζημίωσιν 600 μάρκων (1200 δραχμῶν) ἑκάστος.

Ἐν Ἑλλάδι, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, οὐδεμίαν εἰσέτι ἐγένετο σκέψις περὶ τῆς ἀνάγκης σχολικῶν ἱατρῶν. Μόνον τὰ ἰδιωτικὰ οἰκοτροφεῖα ἔχουσι τοιοῦτους. Ψ.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ ΜΟΥ

Ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΟΣ

Διὰ μέσου τριάκοντα περίπου αἰῶνων γνωρίζομεν τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν τῆς χώρας μας ἐκ παραδόσεων καὶ γραπτῶν μνημείων. Πολλὰ ἔθνη μᾶς μακαρίζουσι διὰ τὴν σχετικῶς μακρὰν ταύτην ἱστορίαν μας, πλὴν κατ' οὐσίαν αὐτὴ δὲν εἶναι μακρὰ. Ὑπῆρχον βεβαίως, ἐν ἑκάστῳ

των τριάκοντα τούτων αιώνων, γεωργοί γεννηθέντες ἐν ἀρχῇ αἰῶνος καὶ ἐπιζήσαντες εἰς τὸ τέλος του. Ἄς φαντασθῶμεν πρὸς στιγμὴν τὰς σκιάς τριάκοντα τοιούτων γεωργῶν συνθηροισμένας ἐν μιᾷ αἰθούσῃ διηγούμενας ἐκάστην τὴν γεωργικὴν ἱστορίαν τοῦ αἰῶνος καθ' ὃν ἐζήσει· θὰ ἴδητε ἀμέσως ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἄφθονος καὶ ἡ διαδικασία δὲν θὰ διαρκέσῃ πολὺ.

Χαρακτηριστικὸν τῶν πρώτων αἰώνων ἢ μᾶλλον τῆς προϊστορικής ἐποχῆς ἦτο ἡ ἔλλειψις ἐμπορίου καὶ ἀνταλλαγῆς γεωργικῶν προϊόντων.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Φοινίκων μόλις βρῦτιμα ὑφάσματα, χρώματα, ἀρώματα, μέταλλα, κοσμητήματα καὶ ἄλλα τιμαλφῆ μετέφερον ἀπὸ τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. — Ἡ πορφύρα ἀντηλάσσετο πρὸς τὸ ἤλεκτρον, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ σῦκον πρὸς τὸν βυκαλάον καὶ ἐχρειάσθησαν αἰῶνες ἕως ὅτου ἡ πρώτη ἑλληνικὴ σταφίς λάβῃ τὴν πρὸς βορρᾶν ἄγρουσαν συναντωμένη πρὸς τὴν πρώτην κατιούσαν βέγγαν.

Ἡ ἀπόκτησις ὀλίγου ἔριου μερινοῦ ἐπραγματοποιεῖτο τότε μόνον δι' Ἀργοναυτικῶν ἐκστρατειῶν, μὴ προσεγγίζοντος εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μηδενὸς ἀτμοπλοίου τῶν θαλασσιῶν διαπορθμεύσεων, ἕνα θῆσι εἰς συγκοινωνίαν τὴν Βυρκελώνην μετὰ τοῦ Βόλου. Ἀλλὰ πολὺ ταχέως ὁ ἀνατέλλων ἀρχαῖος πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος παρήγαγε τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει σιτάρκειαν καὶ ὅτι αὕτη παράγουσα εὐγενέστερα γεωργικά, βιομηχανικά καὶ ἰδίως πνευματικὰ προϊόντα εἰσήγε δι' αὐτῶν χρυσὸν ὃν ἐξήγε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ σίτου. Αἱ κοίλαι νῆες ἔφερον τοὺς σίτους διὰ τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ Πόντου διὰ ποντοπόρων στόλων. Πολὺ ἔνωρις θαρραλέοι ναῦται μετέβαινον εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν διὰ νὰ μεταφέρωσιν ἐκεῖθεν τὸν βωσικὸν σίτον. Ἀφοῦ ἕκτοτε καὶ μετὰ τὴν τότε στοιχειώδη ναυτιλίαν ἦτο συμφορώτερον νὰ εἰσάγηται ὁ σίτος μᾶλλον ἢ νὰ καλλιεργῆται ὅλος ἐπὶ τόπου, πιθανὸν εἶναι ὅτι ὁ νέος αἰὼν θὰ παρέλθῃ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὡς οἱ τριάκοντα γνωστοὶ προηγούμενοι ἄνευ σιταρκειᾶς, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον μετὰ τὴν σημερινὰ μέσκα πολὺ εὐκολώτερον εἶναι ν' ἀνταλλάσσωμεν τὰ εἰδικὰ τοῦ γλυκέος μας κλίματος προϊόντα πρὸς τὰ τῶν ἥττον ἡλιολούστων χωρῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ γεωργικὰ ἐργαλεία, τὸ Ἡσιόδειον ἄροτρον ἐπέζησε μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καὶ οὐδόπως παράδοξον νὰ ἐπιζῆσῃ καὶ εἰς τὸν νέον τοῦτον αἰῶνα. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο οὐχὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ διατηρήθη. Εἶναι μερικαὶ ἐφευρέσεις τόσον ἀπλάι, τόσον στοιχειώδεις, ὥστε ὁ πανδομάτωρ χρόνος δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰς ἐκτοπίσῃ. Οὕτως οἱ κοινοὶ κάδοι τῆς βου-

τυροκομίας διατηρήθησαν οὐχὶ μόνον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀλλ' ὡς προκύπτει ἐκ μελετῶν τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας ἀπὸ τῶν παναρχαίων προϊστορικῶν ἐποχῶν τῶν Ἀρίων, τῶν προπατόρων τῶν Ἰνδογερμανικῶν φυλῶν.

Οὕτω καὶ τὸ κοινὸν βαρέλιον, ἐφευρέσεις, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τῆς «ἐποχῆς τοῦ Νῶε», δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ οὐδεμίαν οὐσιώδη μεταγενεστέρην τροποποίησιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρότρου, τοῦτο διατηρήθη μὲν, ἀλλὰ περιωρίσθη ἰδίως εἰς τὰς πετρώδεις γαίαις, ἐν Γαλλίᾳ δὲ μόνον εἰς τὰς ἀμπελους. Τὸ θανάσιμον πλῆγμα δι' αὐτὸ ὑπῆρξεν ἡ ἀκπανηρὰ διατήρησις τῶν ἐκ μαλακοῦ σιδήρου ὑνίων του, διότι τὰ σιδηρᾶ ἄροτρα καὶ ἰδίως τὰ εὐρωπαϊκὰ τοιαῦτα εἶναι ἐφωδιασμένα δι' ὑνίων ἐκ σκληροῦ χάλυθος ἀπαιτούντων ὀλιγώτερον συχνὰ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ σιδηρουργῶ.

Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν ἡσύχους τοὺς τριάκοντα παρωχημένους αἰῶνας καὶ ἄς ἴδωμεν ὀλίγον τι μᾶς ὑπόσχεται ὁ νέος αἰὼν, τοῦ ὁποῦ τὸν πρώτον μῆνα κατὰ τὴν ἰδικὴν μου ἀντίληψιν διατρέχομεν (ἢ μᾶλλον ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα διατρέχω εἶναι πρὸς πολὺ ἀγγλικὸν διὰ τὴν ἀνατολίτικην νοηρότητα μας) ἄς εἰπώμεν ὅτι τὸν διανύομεν. Ἀλλ' εἴτε τὸν διατρέχομεν, εἴτε τὸν διανύομεν, εἴτε τὸν ὑφίσταμεθα, ὁ Ἰανουάριος οὗτος δὲν εἶναι τόσον χειμερινὸς ὅσον τὸν περικιστῶσι τὰ μετεωρολογικὰ δελτία.

Ἐν πρώτοις—καὶ τοῦτο φαίνεται θὰ εἶναι τὸ εἰδικὸν γνώρισμα τοῦ νέου αἰῶνος—ὁ Ἰανουάριος οὗτος ἀπετίναξεν ἐντελῶς τὸν ζυγὸν τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους. Αἱ τέσσαρες αὐταὶ θεαί, αἵτινες μέχρι τοῦδε παρήλαυον ἢ μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, ἤδη χορεύουσιν ὁμοῦ τὸ «πὰ ντὲ κάτρ» ἢ εἰσῆλθον ὅλοι ὁμοῦ εἰς ἐν «βιζαθι» διὰ νὰ περιηγῶνται τὸν Ἰανουάριον.

Ἄλλοτε ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια ἐγεύετο τὸ κρέας τοῦ ἀμνοῦ διὰ πρώτην φοράν τὸ Πάσχα καὶ ἤδη ἐν ἐπισημότητι, ὁ εἰκοστός αἰὼν μᾶς φέρει τοὺς ἀμνοὺς τὸν Ἰανουάριον.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπρέσβευον τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ γάλα τοῦ Μάϊου εἶναι νόστιμον καὶ ὅτι μόνον τὸν Μάϊον ὠφελεῖ, σήμερον ἡ μεγαλητέρα κατανώσις τοῦ γάλακτος γίνεται τὸν Ἰανουάριον.

Αἱ παροιμίαι, αἵτινες εἶναι ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἐστερημένων πρωτοτυπίας ἢ τῶν κρυπτομένων ὀπισθεν ἀποφθεγμάτων, λέγουσιν ὡς γνωστὸν περὶ πτηνῶν «Κόττα πίττα τὸν Γενάρη καὶ παπὶ τὸν ἄλωνάρη», ἀλλ' ἡ νέα πραγματικότης λέγει: «Κόττα, πάπια, γάλλος καὶ χηνάριον, ἔχουσι συνέντευξιν τὸν Ἰανουάριον».

Καὶ τὰ ἄνθη ἀπεσικίτησαν καὶ ταῦτα ἀπὸ τὸν πατροπαράδοτον Μάϊον· θέλετε ῥόδα τοῦ Ἰανουαρίου... ὑπάρχουσιν ὅσα θέλετε· ἐννοεῖται μόνον

ὅτι εἶναι ὀλίγον ἀκριβύτερα τῶν θερινῶν ῥόδων. Ὁ Μάϊος ἔχασεν οὕτω τὰ κυριώτερα τῶν μονοπωλίων του.

Ἄλλοτε μετ' ἀγανακτήσεως ἀπωθεῖτο ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης πᾶσα παράκαιρος θεωρουμένη ἀπόλαυσις καὶ παρετάσσετο ἡ ἔμμετρος ἀνοησία ὅτι «ἡ γριά τὸ μεσοχείμωνο ξυλάγγουρο γυρεύει». Σήμερον τούναντίον καιρῶν καὶ ἐπικαιρῶν θεωρεῖται ἰδίως τὸ παράκαιρον, καὶ ἰδίως ὁ φύσει ἐστερημένος τῶν πάντων Ἰανουάριος βλέπει τὰς ἀτελευτήτους νύκτας του φωτιζόμενας ὑπὸ ἠλεκτρικῶν ἡλίων (οἵτινες ὅμως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας φέγγουν κυρίως οὐχὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλὰ μόνον διὰ τοὺς εὐπόρους), τὸ ψυχρὸς του μετριάξουσιν αἱ θερμάστραι, ὧν ἡ χρῆσις ὀλον ἐν γενικεύεται, καὶ γάλα, ἄνθη, καρπούς, λαχανικά καὶ ἔρωτας τοῦ Μάϊου ἐπανευρίσκωμεν ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰανουαρίου.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν εἶναι ἀπλή ἐξέλιξις τοῦ ἐγγωρίου πολιτισμοῦ, εἶναι τούναντίον ὁ ἀντικτυπος ἐνός γενικοῦ ρεύματος τοῦ διεθνούς πολιτισμοῦ, οὗ ἡ οικονομολογικὴ κατανόησις καὶ ἐκμετάλλευσις ὑπόσχονται πολλὰ ἀγαθὰ διὰ τὸν τόπον.

Ἡ τυραννία τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους μέχρι τοῦδε εἶχε καταργηθῆ μόνον διὰ τοὺς πλουσίους. Ἀνεκαθεν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Βελγίῳ καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος εἰς θερμοκήπια πρὸς παραγωγήν παρακαίρων σταφυλῶν, ἀλλὰ nota bene, πρὸς 100 δραχμάς τὴν ὄκταν. Εἰς τοὺς Παρισίους ἡ βεβιασμένη καλλιέργεια τῶν λαχανικῶν ἀπετέλει ἕνα ἐκ τῶν τροχῶν τοῦ θριαμβευτικοῦ ἄρματος τῆς γαλλικῆς μαγειρικῆς ἀπὸ τὴν οἰκουμένην κτλ. Ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις τῆς συγκοινωνίας ἐπέφερον εἰς ταχεῖαν ἐπαφὴν χώρας ποικίλων κλιμάτων. Ἡ Ἀλγερία ἐγένετο οὕτω τὸ θερμοκήπιον τῆς Γαλλίας, ἡ Ἰταλία ἐγένετο τὸ θερμοκήπιον τῆς Ἑλβετίας, καὶ... προφανῶς ἡ Ἑλλὰς προῦρισται νὰ γείνη τὸ θερμοκήπιον τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου καὶ τῆς Αὐστρουγγαρίας.

Τοῦτο βεβιαῶς θὰ συμβῇ ἰδίως μετὰ τὴν σύνδεσιν τῶν σιδηροδρόμων μας πρὸς τοὺς τουρκικοὺς, ἀλλὰ δύναται ἤδη νὰ πραγματοποιηθῆ διὰ τινὰ εὐμετακόμιστα προϊόντα. Ἐὰν ἐγνωρίζον π. χ. οἱ Μεσσηνιοὶ πόσον αὐτόχρημα φαντασιοπλήκτους τιμὰς πληρώνουσιν οἱ Γερμανοὶ διὰ τὰ πρώιμα γεώμηλα, ἐὰν ἐγνωρίζον οἱ Ἀκρινῆνες πῶς νὰ διοργανώσωσι τὴν ἀποστολὴν ἀνῶν γάλακτος ἐντὸς πάγου διὰ τὴν Βιέννην, ἐὰν τὰ καταστάντα διὰ τὴν ἀφρονίαν ἄχθος ἀρούρης λαχανικά τῆς Ἀργολίδος ἠκολούθουν τὸ παράδειγμα τῆς νήσου Σύρου, ἀναμφιδόλως θὰ ἐπετυγχάνοντο σπουδαῖα κέρδη. Οὐχ ἥττον γράφων τὴν πρώτην γεωγραφικὴν ἐπιστολὴν τοῦ αἰῶνος νομίζω ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξάρω τὰ δύο ταῦτα ἀναμφισβήτητα γεγονότα, τὰ ὁποῖα δεικνύουσι σαφῶς τὴν μέλλουσαν πορείαν τοῦ τόπου μας, ἦτοι

α') ὅτι ἡ ἀπόλαυσις τῶν πρώιμων καὶ παρακαίρων καρπῶν, λαχανικῶν, ἀνθῶν, κρεάτων κτλ. ἄλλοτε ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ζαπλοῦτων, τείνει ὀλον ἐν νὰ ἐκλαϊκευθῆ καὶ νὰ γενικευθῆ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις·

β') ὅτι χάριν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συγκοινωνίας τὰ τόσον ἀκπανηρὰ τεχνητὰ θερμοκήπια καὶ φυτοθάλπια ἀντικαθίστανται διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς συνδέσεως χωρῶν διαφόρων κλιμάτων·

γ') ὅτι ὅπως αἱ λοιπαὶ παραμεσόγειοι χώραι ἐγένεον καὶ γίνονται ὀλον ἐν περισσώτερον τὸ θερμοκήπιον τῶν βορείως αὐτῶν κειμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, οὕτω καὶ ἡ Ἑλλὰς θὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν τοιαύτην κίνησιν, ἀκολουθούσα τὸ ρεῦμα. Ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα χαιρετίζω χαρμωδῶς τὸν αἰῶνα τοῦτον, οὗ ὁ πρώτος Ἰανουάριος μᾶς κατακλύζει μετ' ἄνθη καὶ καρπούς καὶ ποικίλα χλωρὰ προϊόντα παραχθέντα ἄνευ μεγάλου κόπου ὑπὸ τὸν γλυκὺν οὐρανὸν μας.

P. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟΝ

ΥΠΟ

ΥΓΙΕΙΝΗΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Εἰς τῶν σπουδαιοτάτων σκοπῶν, τῶν διὰ τῆς γυμναστικῆς ἐπιδιωκομένων, εἶναι ἡ εὐρυνσις τοῦ θωρακικοῦ κύτους καὶ σὺν ταύτῃ ἡ αὐξήσις τῆς ἀναπνευστικῆς ἰκανότητος τῶν πνευμῶν, δηλ. τοῦ ὄγκου τοῦ βραθεῖα εἰσπνοῆ ὑπὸ τοῦ ἀτόμου εἰσπνεομένου ἀέρος. Ὁ σκοπὸς οὗτος εἶναι μέγας, διότι ὑπάρχει στενωπότης σχέσις μεταξὺ τῆς ἀναπνευστικῆς ταύτης ἰκανότητος καὶ τῆς καθόλου ὑγείας καὶ βίωσις τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ φυσιολογία λέγει, ὅτι τὸ ζῆν ἴσον τῶ ἀναπνεῖν. Ὅσον λοιπὸν τελειότερον καὶ πληρέστερον τελεῖται ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αἱ λοιπαὶ λειτουργίαι τοῦ σώματος θὰ ὡς τελειότεραι καὶ ἡ καθόλου ὑγεία τοῦ σώματος ἐντελεστέρα. Πάντες γινώσκουσιν, ὅτι οἱ στενωπώρακες ὑποκείνται περισσώτερον τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐπάρατον καὶ κοινοτάτην καταστάσαν φυματίωσιν, ὡς καὶ εἰς ἄλλας πνευμονικὰς νόσους. Ἀλλὰ καὶ καθολικαὶ νόσοι ἰδιοπαθεῖς, ὡς ἡ χλωρίαισις, ἡ λευχαιμία κ.π.λ. ἐπέρχονται ἐνεκα τῆς ἀτελοῦς ὀξυγονώσεως τοῦ αἵματος, ἧτις μόνον εἰς εὐρεῖς θώρακας καὶ καλῶς λειτουργούντας πνεύμονας δύναται νὰ ἦ τελεία. Ἡ εὐρυνσις ὅμως τοῦ θωρακικοῦ κύτους κατορθοῦται 1^{ον} διὰ κινήσεων καταλλήλων τῶν ἀνω ἄκρων, καὶ 2^{ον} διὰ τῆς ἀποφυγῆς τῶν ἐλαττωματικῶν στάσεων, ἐν αἷς αἱ κυρτότητες τῆς σπονδυλικῆς στήλης εἰσὶν

υπερβολικά, αὐτὸ δὲ ὄμοιο φέρονται πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰ ἄνω.

Ἡ ὕψωσις τῶν βραχιόνων ἔνω κατακορύφως, ἢ ἀπαγωγὴ αὐτῶν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πλαγίως, καὶ ἕτεροι εἰδικαὶ κινήσεις, πρὸ πάντων δὲ αἱ διὰ τεταμένων βραχιόνων ἐξαρτήσεις, ἐν αἷς αἱ χεῖρες ἀπέχουσιν ἀλλήλων περισσότερο τοῦ πλάτους τῶν ὤμων, ὑποβοηθοῦσιν εἰς μέγιστον βαθμὸν τὴν εὐρυσυνίαν τοῦ θώρακος, προσδίδουσαι εἰς τὰς πλευρὰς μέγιστην εὐκίνησιν. Ἡ μᾶλλον ὁμῶς εὐεργετικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ τῆς ἀναπνευστικῆς λειτουργίας ἐπιδρῶσα ἄσκησις εἶναι ὁ κανονικῶς ἐκτελούμενος δρόμος.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς στάσεις, εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀποδειγμένον, ὅτι, ὅταν αὐταὶ ὦσιν ἐλαττωματικά, εἴτε ἐν ὀρθοστάσει, εἴτε ἐν καθίσματι, ἢ χωρητικότης τοῦ θώρακος σμικρύνεται καὶ αἱ προκύπτουσαι παραμορφώσεις τοῦ στήθους, τῶν ὤμων καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης δύναται νὰ καταστῶσιν ἔμμενοι καὶ ἀθεράπευτοι, μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός.

Ἐξετάσωμεν ἤδη ἂν ἡ ἄσκησις τοῦ ποδηλάτου παρέχει τὰς δύο ἀπαραιτήτους πρὸς αὐξήσιν τοῦ θώρακος συνθήκας, τὰς καταλλήλους δηλ. τῶν βραχιόνων κινήσεις καὶ τὴν κανονικὴν στάσιν.

Ἡ ἐξέτασις αὕτη οὐδεμίαν παρέχει δυσκολίαν, διότι ἀπλῶν βλέμμα ἀρκεῖ, ὅπως πεισθῆ τις, ὅτι ἢ ἐπὶ τοῦ ποδηλάτου στάσις ἀναγκάτως εἶναι ἐλαττωματικὴ καὶ βεβιασμένη. Ὁ ποδηλάτης ἀναγκάζεται νὰ κλίνη τὸν κορμὸν πρὸς τὰ πρόσω καὶ νὰ κυρτώσῃ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, ὅπως κρατῆ καὶ διευθύνῃ τὸ πηδάλιον, ὅπερ εὐρίσκειται πολὺ ἐμπρὸς καὶ χαμηλότερον τῶν ὤμων, ἐκ τούτου δὲ ἐπέρχεται κύρτωσις μεγάλη τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἣτις σὺν τῷ χρόνῳ δύναται νὰ καταστῆ ἔμμενος. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ, οὐσαι ἠναγκασμέναι πάντοτε νὰ κρατῶσι τὸ πηδάλιον, οὐδεμίαν ἐκτελοῦσι τῶν καταλλήλων πρὸς ἀνύψωσιν τῶν πλευρῶν κινήσεων καὶ, ὅπερ σπουδαιότατον, ἐλκύουσι τοὺς ὤμους πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἀναγκάζουσι τὰς ὀμοπλάτας νὰ ὦσι διαρκῶς ὑψωμένοι, ὅπερ βιάζει τὸ στήθος νὰ κοιλιάνηται, βυθιζόμενον καὶ σμικρυνόμενον κατὰ τὴν εὐθείαν καὶ ἐγκαρσίαν αὐτοῦ διάμετρον, ἢ δὲ κακίστη αὕτη θέσις τῶν ὤμων δύναται ἐπίσης νὰ καταστῆ σὺν τῷ χρόνῳ ἔμμενος. Ἡ κεφαλὴ, ἣτις ἐν τῇ κανονικῇ στάσει πρέπει νὰ τηρῆται εὐθυτενῆς καὶ ὀρθῆ, ἀναγκάζεται καὶ αὕτη νὰ κλίνη πρὸς τὰ ἐμπρὸς, παρακλουθοῦσα τὴν κυρτότητα τοῦ κορμοῦ, οὕτω δὲ ὁ ἀναβάτης παρῖστα τέλειον κάθουσαν, ἐὰν φαντασθῶμεν ὅτι καὶ τὰ γόνατα ἀνέρχονται σχεδὸν μέχρι τῆς κοιλίας κατὰ τὰς ἐπαλλήλους κάμψεις τῶν κάτω ἄκρων, κινουμένων πρὸς περιστροφὴν τῶν τροχῶν.

Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ εἰπώμεν, ὅπως ἡ στά-

σις αὕτη εἶναι ἄχαρις καὶ ἄσχημος ὑπὸ πλαστικῆν ἐποψίν, ἀλλὰ τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι οὐδόλως αὕτη συντελεῖ πρὸς θεραπείαν τῶν δυσμορφῶν τῶν ὤμων καὶ τοῦ θώρακος, αἵτινες δυστυχῶς εἶναι συχνότατοι παρὰ τῇ νεολαίᾳ ἡμῶν καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν ὁμοίων ἀπαιτοῦνται ἄσκήσεις εἰδικαὶ συμπλησιαζούσαι τὰς ὀμοπλάτας καὶ στερεοῦσαι αὐτάς ὀπισθεν ἐπὶ τοῦ θώρακος.

Τὸ ποδήλατον λοιπὸν ἐξεταζόμενον ὡς ὄργανον γυμναστικόν, ὄχι μόνον οὐδόλως συντελεῖ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πρωτίστου καὶ σπουδαιότατου σκοποῦ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐπαυξάνει τὰς παραμορφώσεις τοῦ θώρακος, τῶν ὤμων καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, γινόμενον οὕτω πρόξενον μεγίστης βλάβης ἐπὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς σωματικῆς διαπλάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ καὶ ἐτέρα βλάβη ἐπέρχεται διὰ τῆς διὰ τοῦ ποδηλάτου γυμναστικῆς ἐπὶ τὴν καθόλου ἀρμονικὴν διάπλασιν τοῦ σώματος, ἣτις εἶναι ὡσαύτως εἰς τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς γυμναστικῆς. Εἰς τὰς πρὸς περιστροφὴν τοῦ τροχοῦ ἐκτελούμενας κινήσεις ἐνεργοῦσιν ἀποκλειστικῶς οἱ μῦες τῶν κάτω ἄκρων, ἐνῶ οἱ μῦες τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄνω ἄκρων ἢ μένουσιν ἀδρανεῖς, ἢ ἐπ' ἐλάχιστον συστέλλονται πρὸς τήρησιν τῆς ἰσορροπίας, ὅπερ ἐπιφέρει τὴν αὐξήσιν μὲν τῶν μυῶν τῶν κάτω ἄκρων, τὴν ἀτροφίαν δὲ τῶν μυῶν τοῦ ἄνω ἡμίσεος τοῦ σώματος. Καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν μυῶν τῶν κάτω ἄκρων οἱ ἐκτείνοντες, ἅτε καταβάλλοντες πολὺ μεγαλύτεραν δύναμιν εἰς τὰς τῆς περιστροφῆς τοῦ τροχοῦ κινήσεις, τρέφονται καὶ αὐξάνονται περισσότερο τῶν καμπτήρων. Ἐντεῦθεν κατὰδηλον γίνεται, ὅτι πάντα ταῦτα οὐ μόνον οὐδόλως συντελοῦσι πρὸς ἀρμονικὴν καὶ κανονικὴν διάπλασιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν φύσει καλῶς διαπεπλεγμένων σωματικῶν δύναται νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀρμονίαν καὶ ὠραιότητα.

Ἡ διὰ τοῦ ποδηλάτου προσέτι πολὺωρος ἄσκησις, ἐνεκα τῆς ὑπερβολικῆς καὶ συνεχοῦς δυνάμεως, ἣν καταβάλλουσι τὰ κάτω ἄκρα, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καταπόνησιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἢ δὲ καταπόνησιν αὕτη θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν συχνῶν αἰτίων τῶν σκολιωτικῶν καὶ ἀνιάτων νοσημάτων αὐτοῦ· καὶ ἡ νευραλγία δὲ τοῦ ἰσχιαδικοῦ νεύρου πολλάκις δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ καμᾶτου τῶν μηρῶν. Καὶ ὡς ἄσκησις λοιπὸν βιαία καὶ βαρεῖα ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ ἐτι μᾶλλον εἰς τὰς γυναῖκας, τῶν ὁμοίων ἢ φυσικῆ διαπλάσεως εἶναι ἀσθενεστέρα τῆς τοῦ ἀνδρός, καὶ εἰς αὐτὰς δύναται πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ προσενησθῇ πλεῖστα σοβαρὰ νοσήματα, ἀποκλειστικῶς τοῦ φύλου αὐτῶν.

ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ προδότη.

Κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1878 εἰς ἓν σῶμα ἐπαναστατῶν ὑπηρέτου πέντε ἀδελφοί. Κάποιος Κρῆς παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἐπαναστατικοῦ σώματος, ἕνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν τούτων, καὶ τοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ ἀδελφὸς του τοὺς ἐπρόδιδεν εἰς τοὺς Τούρκους.

— Ὁ ἀδελφὸς μου μὰς προδίδει! εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς ἐκπληκτός. Καὶ μετὰ τινὰς στιγμῆς:

— Πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ αὐτό.

Γενομένων διαφόρων ἀνακρίσεων ἀπεδείχθη ἔντως, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπρόδιδε τὸ ἀνταρτικὸν σῶμα ἐκ φθόνου, διότι δὲν εἶχε γίνῃ αὐτὸς ἀρχηγός. Τότε ὁ ἀδελφὸς του συνέλαβε τὸν προδότην καὶ τὸν ὠδήγησεν ἐν μέσῳ τῶν ἐπαναστατῶν. Πάραυτα ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ συνεστήθη ὑπαίθριον στρατοδικεῖον, τὸ ὅποιον παμψηφεί, τῇ προτάσει τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ προδότη, κατεδίκασε τοῦτον εἰς θάνατον.

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως οἱ λοιποὶ Κρῆτες εἶπον πρὸς τὸν ἀρχηγὸν των:

— Τώρα ὁ νόμος ἐξεπληρώθη, ὁ ἀδελφὸς σου δικαίως κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ νόμου φρονούμεν, ὅτι πρέπει νὰ τοῦ χάρισωμεν τὴν ζωὴν.

Ὁ ἀδελφὸς ἀρχηγὸς ἀκλόνητος ἀπεκρίθη:

— Ὁ νόμος θὰ ἐκπληρωθῇ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς του.

Καὶ, ἀμελιτικός πάντοτε, ἔθεσε τὸν ἀδελφόν του δέσμιον ἀπέναντι πέντε ὀπλισμένων Κρητῶν καὶ διέταξεν ὁ βίος νὰ πυροβολήσουν κατ' αὐτοῦ. Μόλις ὁ ἀδελφὸς του ἔπεσεν ἄνους ὑπὸ τὰς σφαῖρας, διηυθύνθη πρὸς τὸ πτώμα του καὶ εἶπε πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν:

— Τώρα ὁ νόμος ἐξετελέσθη. Ὁ προδότης ἀνήκειν εἰς τὴν Πατρίδα, τὸ πτώμα του ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειάν του καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ τὸ ἀφήσετε νὰ τὸ θάψω. . .

ΥΓΙΕΙΝΗ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

— Τὴν χρησιμεῖ τὸ δέρμα εἰς τὸν ἄνθρωπον:

Τὸ δέρμα, τὸ προστατευτικὸν τοῦτο περικάλυμμα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀναπνέει ὅπως ὁ πνεύμων, ἀπορροφῆ τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀέρος καὶ ἀποδίδει ἀνθρακικὸν ὀξυ καὶ ὕδατῶδες ἀτμούς. Τὸ δέρμα ἐπίσης χρησιμεῖ ὡς δικλῆς ἀσφαλείας πρὸς διατήρησιν τῆς κανονικῆς θερμοκρασίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τοῦ δέρματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τακτικὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, πρωτίστως δὲ ὑγιεινὸς ὅρος εἶναι ἡ ἀπόλυτος καθαριότης, ὄχι μόνον τῶν καταφανῶν μερῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τὰ ἐνδύματα κεκρυμμένων, διότι καὶ ταῦτα ἐπίσης ρυπαίνονται.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν ἢ κατὰ χρῆσιν τῆς διὰ τοῦ ποδηλάτου ἀσκήσεως δύναται νὰ προκαλέσῃ ποικίλα νοσήματα, μόνον δὲ ἡ μετρία καὶ λογικὴ χρῆσις αὐτοῦ δύναται νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος.

Ἡ τεραστία διαδόσις τοῦ ποδηλάτου εἰς ἀμφοτέρω τὰ φύλα, πρὸ πάντων ὁμῶς ἡ ἄμετρος αὐτοῦ χρῆσις ὑπὸ παιδῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάσης ἡλικίας, ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῆς ἐφηβικῆς, οὗς βλέπει τις καθημερινῶς διασχίζοντας τὰς ὁδοὺς καὶ καταναλισκοντας πολλὰς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ὥρας εἰς τὴν πλήρη ἐλαττωμάτων καὶ ἀμέσων κινδύνων ἄσκησιν αὐτήν, ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ γράψωμεν τὰς ὑλίγας ταῦτα λέξεις, ἐπιστῶντες τὴν προσοχὴν τῶν γονέων καὶ παντὸς ἀρμοδίου ἐπὶ τῆς μεγίστης βλάβης, ἣς γίνεται αἰτία ἢ ἄλλοις καὶ ἄμετρος χρῆσις τοῦ ποδηλάτου, ὅπερ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐμβάλλει τὸν ἀναβάτην εἰς ἀμέσους καὶ σπουδαιότατους κινδύνους, ἐνεκα τῶν πτώσεων καὶ συγκρούσεων, αἵτινες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν δύναται νὰ συμβῶσιν αὐτῷ.

Ἄριστα δὲ θὰ πράξωσιν οἱ γονεῖς, ἐὰν ἀληθῶς φειδῶνται τῆς ὑγείας τῶν προσφιλῶν αὐτοῖς τέκνων, ἀντὶ νὰ παρέχωσιν αὐτοῖς τὰ μέσα, ὅπως ἐπιδίδωνται εἰς τὴν τερπνὴν μὲν, ἀλλὰ στρεβλωτικὴν τοῦ σώματος ἄσκησιν αὐτήν. ὑποβάλλόμενοι εἰς οὐκ ὀλίγην δαπάνην πρὸς ἀγορὰν ἢ ἐνοικίαν ποδηλάτου καὶ, ὅπερ φοβερώτατον, διατρέχοντες τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωσιν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τοὺς προσφιλεῖς βλαστῶντων κομιζομένους πρὸς αὐτοὺς κατακερματισμένους καὶ συντετριμμένους, κάλλιστα λέγομεν θὰ πράξωσιν, ἐὰν ἐπιβάλλωσιν αὐτοῖς νὰ φοιτῶσι τακτικῶς καὶ μετὰ ζήλου εἰς τὰ γυμναστήρια, ὅπου ὑπὸ τὴν δεξιάν ἐπιβλεψίν ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένων καθηγητῶν τῆς γυμναστικῆς δύναται μόνον νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ὑγείαν, τὴν βίωσιν καὶ τὴν σωματικὴν καλλονὴν καὶ χάριν, ὧν δυστυχῶς ἐντελῶς στεροῦνται οἱ Ἑλληνοπαίδες τῶν πόλεων.

Ἡμεῖς, καίτοι διατρέχοντες τὸν κίνδυνον νὰ ἐκληρωθῶμεν ὡς ὑπερβολικοί, θὰ πηγόμεθα ὅπως αὕτη ἡ ἀστυνομία ἀπαγορεύσῃ αὐστηρῶς τὴν ποδηλατοδρομίαν εἰς τοὺς μὴ φθάσαντας τὴν ἐφηβότητα παιδῶν καὶ δι' ἄλλους μὲν ποικίλους καὶ σπουδαίους λόγους, πρὸ πάντων ὁμῶς ὡς λίαν ἐπιβλαβὴ εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν.

Γ. Ν. ΜΑΥΡΑΚΗΣ

Ἰατρός τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Γυμναστηρίου.

Ἐν Καλλιφρονίᾳ φροντίζει τῆς ἐκεῖ ἱππικῆς ἑταιρίας ἰατρὴν νεκροταφεῖον διὰ τοὺς θνήσκοντας ἱπποὺς. Εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο ἠγγέθησαν καὶ μνημεῖα εἰς διασημοὺς θανόντας ἱπποὺς. Ἐπὶ ἑκάστου τάφου, τοποθετεῖται πλατὴ, ἐφ' ἧς ἀναγράφεται τὸ ὄνομα καὶ ὁ χρόνος τοῦ θανάτου τοῦ τεθαμμένου ζώου.

Γ Ν Ω Μ Α Ι ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Όταν συναντᾷς τὸν εὐεργετηθέντα παρὰ σου προσπάθει νὰ λησμονῆς τὴν εὐεργεσίαν σου· ἀλλ' ὅταν συναντᾷς τὸν εὐεργέτην σου ἐνθυμοῦ τὴν ἰδικίαν του.

Γκαίτε

Όσον λαμπρότερα τις ἔλαβεν ἀπὸ τὴν φύσιν προτερήματα, τόσον δεινότερα κακὰ κινδυνεύει νὰ προσενῆσθαι εἰς τὴν πατρίδα του, ἂν δὲν προσέχη νὰ δαμάξη καὶ νὰ παιδαγωγῇ τὴν γενναίαν φύσιν μὲ τὴν ἀδιάκοπον μνήμην, ὅτι ἀναστρέφεται μεταξὺ ἀδελφῶν ἰσόντων, τῶν ὁποίων δὲν εἶνε δίκαιον νὰ θυσιάξῃ τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὰ πάθη του. Δὲν ἐχομᾶτισαν ποτὲ μεγάλων κακῶν αἰτίοι οἱ Θεοσῖται, ὅσον θρασεῖς καὶ ἂν εἶνε οἱ Ἀγαμέμνονες, οἱ Ἀχιλλεῖς, οἱ Αἰάντες, ἐργάζονται τὰς μεγάλας κακίας, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶνε καλοὶ νὰ πράξωσι καὶ τὰς μεγάλας ἀρετάς.

Ἀδαμάντιος Κοραῖς

Ἐπεὶ ἴσθην ὅτι ἡμεῖς ποῦ λεγόμεθα γραμματισμένοι ἕως τῶρα ὀλίγον ἐφροντίσαμεν νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ ὁ λαός.

Δ. Σ. Μανροκορδάτος

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

Ἵποθαλάσσιος σήραγγα.

Ἐγένοντο τὰ σχεδιογραφήματα καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τῆς δαπάνης τῆς κατασκευῆς ὑποθαλάσσιου σήραγγος, ἣτις πρόκειται νὰ ἐνώσῃ τὸ Γιβραλτάρ μετὰ τῆς Ταγκέρης. Ἡ σήραγγα αὕτη, 41 χιλιομέτρων μήκους, θὰ στοιχίσῃ 124 ἑκατομμύρια καὶ θὰ ἀπαιτήσῃ ἑπτὰ ἐτῶν ἐργασίαν.

Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς δαπάνης καὶ τῆς ἐργασίας ἐγένετο ἐν ἀναλογία μὲ τὰς συντελεσθεῖσας ἤδη σήραγγας. Κατὰ ταύτας ἡ σήραγγα τοῦ ἀγ. Γοθάρθου ἀπέχρησε δαπάνην 3,800,000 φράγκων κατὰ χιλιόμετρον καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἐργασίαν· ἡ τοῦ Ἀρλ-βεργ 4 ἑκατομμυρίων δαπάνην καὶ τεσσάρων ἐτῶν ἐργασίαν καὶ ἡ τοῦ Σιμπλὸν θὰ ἀπαιτήσῃ 3 ἑκατομμύρια κατὰ χιλιόμετρον.

Φοβερὰ πυρκαϊὰ ἐν Ἰοκοχάμα.

Ἡ πυρκαϊά, ἣτις εἶχεν ἀγγελθῆ ὅτι εἶχεν ἐνσκηφῆ ἐν Ἰοκοχάμα, ὑπῆρξε φοβερωτέρα παρ' ὅ,τι ἀρχικῶς ἐτηλεγραφήθη. Ἐκάησαν κατὰ τὴν γενομένην ἐξέλεγεσθαι 3027 οἰκίαι, ἑπτὰ σχολεῖα, πέντε θέατρα, πολλὰ ξενοδοχεῖα καὶ 10 ἀποθηκαί τεύου. Αἱ εἰς χρήματα ζημίαι ὑπερβαίνουνσι τὰ 15 ἑκατομμύρια φράγκα, ἐκ τούτων δὲ 2 μόνον ἑκατομμύρια ἐκάλυψαν αἱ ἀσφάλεια, διότι τὰ πλεῖστα ἦσαν ἀνασφάλιστα. Μεταξὺ τῶν διασωθέντων κτιρίων καταριθμείται καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, ἣτις ὀλιγίστας ἐπαθε ζημίας.

Ὁ πανικός καὶ αἱ σκηναί, αἵτινες ἐπηκολοούθησαν κατὰ τὴν πυρκαϊάν, δὲν περιγράφονται· τὰ τραγικώτερα ὅμως συνέβησαν ἐν τῷ μικρῷ λιμένι τῆς Ἰοκοχάμας, ὅπου ὀρμούσιν αἱ γιόγκαι καὶ τὰ μικρὰ

Ἰαπωνικὰ πλοιαῖα, τὰ ἔχοντα φορτίον ἐλαίου καὶ πετρελαίου. Ἦναψαν πάντα καὶ τὸ φορτίον αὐτῶν ἔδωκε μείζονα τροφήν εἰς τὸ πῦρ.

Σήμερον ἡ Ἰοκοχάμα, πόλις ὠραία πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς μὲ πληθυσμὸν 125,000 κατοίκων, παρουσιάζει οἰκτράν ὄψιν. Δρόμοι δόλοκληροὶ εἶναι ἀδιάβατοι ἐκ τῶν ἐρείπιων, ἄλλοι δὲ παρουσιάζουσιν ἀπεράντους πλέον ἐκτάσεις ἀμόρφων σωρῶν καὶ τέφρας.

Παράδοχοι ἀράχνη.

Ἵπάρχει τι εἶδος ἀράχων, ἐπιστημονικῶς καλούμενον *Epeiroides bakiensis*, τοῦ ὁποίου ποτὲ δὲν ἀνευρέθη ὁ ὑφαινόμενος ἰστός. Ἐσχάτως ὅμως ρυσιδιφῆς τις, ὁ Μ. Γκαϊλδι, εἰς τὸν κήπον τοῦ ὁποίου ἔζων πολλά τοιαῦτα ἀράχνη, παρεφύλαξε νύκτα τινὰ τὸ ζῆλον. Καὶ τότε εἶδεν ὅτι ἡ ἀράχνη αὕτη ὑφαίνει τὸν ἰστόν της, ὅταν νυκτώσῃ, καὶ ἄρα τῇ αὐγῇ συμμαζεύει τὸν ἰστόν εἰς δεμάτιον, τὸ ὅποιον ἀπάγει μεθ' ἑαυτῆς. Ὡς ἡ Πηνελόπη καταστρέφει ὅ,τι εἰργάσθη καθ' ἑκάστην, ἔχει ὅμως ἀνάγκην τῆς καταστροφῆς τοῦ ἔργου της. Διότι τὰ συλλαμβανόμενα κατὰ τὴν νύκτα ἕντομα, εὐθὺς ὡς ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, ἀνερευνώσα ἐξάγει ἐκ τοῦ ἰστοῦ καὶ τρέφεται δι' αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀναλαμβάνουσα δυνάμεις διὰ τὸ ἔργον τῆς νυκτός.

Οἱ ἐλέφαντες καὶ τὰ παιδιά.

Όσον παράξενον καὶ ἂν φαίνεται τὸ πρᾶγμα, ἐν τούτοις πρέπει νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς αὐτό, ἀφοῦ ἐπικυροῦται ὑπὸ πλείστων περιηγητῶν καὶ διὰ φωτογραφιῶν μάλιστα: ὅτι οἱ ἐλέφαντες εἶνε ἀριστοὶ φύλακες μικρῶν παιδίων.

Ἐπ' ἐσχάτων πάλιν εἰς σουηδὸς ἐξερευνητῆς διατριψας πολλὰς ἐβδομάδας εἰς Σιάμ, διηγείται ὅτι εἰς τὴν χώραν ἐκείνην τὰ παιδιά γενικῶς εἶνε παραδεδομένα πρὸς φύλαξιν εἰς τοὺς ἐλέφαντας. Προσθέτει μάλιστα ὅτι αἱ Σιαμαῖαι μητέρες ἔχουν πολὺ μεγαλητέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ παχύδερμα ταῦτα ἢ εἰς τὰς τροφούς καὶ τὰς ὑπηρετήσας.

Εἰς τοὺς μεγάλους κήπους, ὅπου φυλάττουσι τοὺς ἐλέφαντας, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὴν δημοσίαν πλατείαν βλέπει τις μικρὰ παιδιά, τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν, παίζοντα μεταξὺ τῶν χονδρῶν ποδῶν τῶν ζῶων, τὰ ὅποια προσέχουν πολὺ μὴ τυχόν καὶ τὰ πατήσουν. Ἐν περιπτώσει κινδύνου, ἂν ἐξαφνα περάσῃ ἵππεὺς τρέχων ἢ κανεὶς ὄφις φανῇ εἰς τὰ χόρτα, ἀμέσως ὁ ἐλέφας λαμβάνει τὸ ὑπὸ τὴν ἐπίδελφίν του παιδίον ἀπαλώτατα διὰ τῆς προδοσικίδος καὶ τὸ ἐναποθέτει σῶον καὶ ἀδολαφῆς ἐπὶ τῆς ράχειός του, ὅπου τὸ κρατεῖ μετ' ἀπεριγράπτου προσοχῆς.

Ἡ αὐξήσις τῆς κόμης.

Κατὰ τὴν γαλλικὴν «Ἐφημερίδα τῆς Ἰγυεινῆς» αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς διατελοῦσαι εἰς πλήρη ὑγείαν αὐξάνουσι 2—3 1/4 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καθ' ἑβδομάδα. Τοῦτο συμβαίνει ὅμως ὅταν ἡ κόμη κόπτεται κατὰ μῆνα· προκειμένου περὶ κόμης μακρᾶς ἡ αὐξήσις βαθμηδὸν βαίνει ἐλαττωμένη κατὰ νόμον ἀγνωστον ἔτι.